M. Sonnenscheina

PRZEWODNIK PO LWOWIE.

271

ROCZNIK I.

Cena 50 gr.

K 208

175994 .1

I

„Lwowski Skorowidz Adresowy“ mieszkańców m. Lwowa opóścił prasę i jest we wszystkich księgarniach do nabycia.

22. 1962 r

43

6, 24,

Biblioteka

Kronika Lwowa jego zabytki osobliwości

oras spis ulic, placów i najważniejszych urzędów i instytucji.

Królewskie, stołeczne miasto Lwów, obecnie miasto wojewódzkie, leży między 49°48' i 49°52' północnej szerokości, a 41°38' i 41°46' wschodniej długości od Ferro i zajmuje, w obwodzie 46 *km*, 32·02 *km*². Obszar zajęty przez miasto mieści się w kotlinie rzeczki Pełtwi (dopływ Bugu) na po-

graniczu dwòch systemów górskich: tak zwanej płyty Podolskiej, ciągnącej się stąd ku wschodowi i Roztocza lwowsko-tomaszowskiego, biegnącego w kierunku zachodnio północnym. Wzgórza te wznoszą się do 260 *m* na p. m.

Herbem miasta jest otwarta brama, w której na tylnych łapach staje lew, powyżej zaś wznoszą się trzy wieże. Do tego herbu dodał papież Sykstus V. jako uznanie za wierność w św. wierze, swój własny herb: trzy pagórki z gwiazdą i krzyż „Virtuti-Militari“ dany przez Rząd Polski za obronę przed Bolszewikami.

W ciemnej pomroce ginęły do niedawna początkowe dzieje Lwowa. Dopiero archiwarjusz miejski dr. Czołowski rozświetlił je i ustalił naukowo. Według jego badań, miasto założył Lew, kniaź przemyski, syn kniazia Daniela, a następnie króla Rusi, około r. 1250. Niestety Tatarzy, ówcześni zwierzchnicy Rusi, rozkazali natych-

miast zburzyć wały i obwarowania, czego z bolem serca jeszcze sam założyciel dokonać musiał.

Po krótkim jednak czasie obwarował swoją nową stolicę ponownie, tak, że w r. 1283 Tatarzy musieli ją przez dwa tygodnie oblegać, a w parę lat później przy powtórnym napadzie odeszli z niczem.

Siedziba Lwa, czyli pierwotny zamek, mieściła się na wierzchołku góry zwanej dawniej Łysą, tuż nad klasztorem OO. Bazylianów. Na niższej terasie, gdzie dziś Stary Rynek, leżało tak zwane Podgrodzie, nieduża drewniana osada, którą łączyły cztery w różnych kierunkach rozchodzące się drogi z Chełmem, Przemyślem, Haliczem i Łuckiem.

Powtarzające się ustawicznie napady tatarskie wyniszczyły miejscową ludność, wskutek czego napływali tu wciąż Niemcy, Ormianie, Żydzi a nawet Tatarzy. Z powodu tej mieszaniny osadników, miasto już w pier-

wszych początkach swego istnienia nie miało wcale charakteru ruskiego, lecz przeważała niemczyzna. Niemieccy osadnicy rządzili się własnemi prawami, obierali swoich wójtów, zachowali swoją religję, język, obyczaje, i t. d.

Po śmierci Lwa r 1301, mieli tu swoją rezydencję kolejno jego następcy kniaziowie Jerzy I., Andrzej, Lew II. i Jerzy II. Za panowania tych kniaziów żywioł niemiecki wzrósł i osiągnął tu uprzywilejowane stanowisko. Gdy ostatni książę Rusi halickiej został otruty (r. 1340) panujący ówcześnie w Polsce król Kazimierz Wielki wezwany przez osadników niemieckich zajął Lwów, powodujac się tem, że cała Ruś halicka była od wieków polską, a dopiero za Mieczysława I. Włodzimierz Wielki, kniaź kijowski, bezprawnie ją Polsce zagrabił. Do ziemi tej jednak rościli sobie prawo Tatarzy i Litwini, z którymi Kazimierz Wielki przez lat 10 wal-

czyć musiał. Nieprzyjaciele napadali dwukrotnie Lwów i zrównali go prawie z ziemią, jednakże praw do ziemi halickiej uzyskać nie zdołali. Prawowity nabywca Rusi zajął się skrzętnie jej zagospodarowaniem, starając się przedewszystkiem o odbudowanie stolicy, sprowadzając tu kolonistów z Niemiec i z dzielnic polskich. Z dawnego ruskiego Lwowa nie zostało śladu. Kazimierz nawet na jego miejscu nie budował nowego miasta, lecz zupełnie gdzieindziej, w kotlinie nad Pełtwią. Tak więc r. 1352 stanęło całkiem nowe przez naszego króla założone, polskie miasto, otoczone obronnym murem i okopami, stare miasto na górze opustoszało, a tak zwane Podgrodzie stanowiło tylko liche przedmieście nowego, odpowiadającego zupełnie wymogom zachodu.

Dyplomem w r. 1356 obdarzył Kazimierz miasto prawem niemieckiem, na podstawie którego rządy miasta sprawował burmistrz i 12 raj-

ców, a sądy wójt i 12 ławników. Z czasem powstała instytucja 40 mężów z regentem na czele i kilka rozmaitych komisji. Z początku wszystkie urzędy były uroczyście wybieralnie, lecz z biegiem czasu patrycjusze ujęli rządy w swoje ręce i sami się wybierali, przestrzegając tylko czczych formułek na dawny sposób.

Obok urzędów rozwinęły się tak zwane cechy, w których skupiała się cała ludność rękodzielnicza, stanowiąca, obok kupców, główną siłę Lwowa. Już za panowania Kazimierza Wielkiego począł się w mieście podnosić dobrobyt. Wzmacniano mury, kładziono fundamenty pod nową katedrę i liczne nowe wyrastały budowle. Następca Kazimierza Wielkiego Ludwik węgierski, oddał rządy kraju swoim starostom pod zwierzchnictwem Władysława Opolczyka, którzy uciskali ludność i ściągnęli na siebie powszechną nienawiść. To też z wielką ochotą oddał się Lwów pod

opiekę Jadwigi r. 1387. Mąż jej Władysław Jagiełło otoczył miasto szczególniejszą opieką, dając mu przedewszystkiem olbrzymie obszary okoliczne na własność. Mieszczanie lwowscy założyli na tych obszarach wsie: Hołosko wielkie małe, Zamarstynów, Kleparów, Brzuchowice i Kulparków. Ogromnej doniosłości było obdarzenie Lwowa przez Jagiełłę przywilejem tak zwanego składu handlowego. Tu odtąd musiały być wystawione przez 14 dni wszystkie wschodnie towary, a dopiero czego Lwów nie kupił, można było transportować dalej. Dzięki temu przywilejowi, Lwów osiągnął wkrótce sławę europejskiego targowiska i był ważnym, prawie wyłącznym pośrednikiem między Wschodem a Zachodem. Niedługo jednak wskutek zdobycia Konstantynopola przez Turków miasto straciło znaczenie handlowe. Pożar doszczętny 1525 r., liczne napady Tatarów i hospodarów wołoskich były dla Lwowa chwilową, ale ogromną klęską.

Dopiero z nastaniem trwalszego pokoju z Turkami począł się Lwów dźwigać z upadku. Mieszczaństwo złożone z różnych narodów, a głównie z żywiołu niemieckiego staje się zwolna ale statecznie polskiem. Bogate, inteligentne, prawe, imponujące całej Polsce. Młodzież kształci się w zagranicznych uniwersytetach i wraca w rodzinne progi, oddając się zawodowej pracy, a głównie kupiectwu. Wskutek gospodarności mieszczan, zapobiegliwości, zamiłowania pracy, miasto zdobywa sobie wkrótce niepospolitą sławę, znaczenie i bogactwo. Najpiękniejsze fundacje pochodzą z tej epoki. Patrycjusze nie szczędzą grosza na klasztory, kościoły, pomniki. Mnóstwo architektów obcych, zwłaszcza z Włoch wznosi nowe, piękne budowle.

Stan rękodzielniczy zasłynął na całą Polskę. Tu odlewano działa, dzwony, etc. dla wielu innych miast;

wyrabiano przybory wojenne. Tak Lwów stał się pierwszorzędnym arsenałem, z którego korzystają polscy hetmani, wyprawiając się na wojnę. Na rynku lwowskim składali hołd królom polskim hospodarowie wołoscy, a trzech z nich spotkała tu nawet kara śmierci za zdradę Polski.

Za Zygmunta I. r. 1535 był Lwów świadkiem tak zwanej „kokoszej wojny“. Zebrało się tu z całej Rzeczypospolitej przeszło 150.000 szlachty w celu wyprawy wojennej przeciw napastniczym Wołochom. Niestety buta szlachecka domagająca się ustawicznie od korony nowych przywilejów, podniosła tu właśnie głowę najwyżej. Przybył sam król i mimo poczynionych obietnic, nie zdołał uspokoić buntu. Szlachta rozjechała się stąd do domów, zaniechawszy wyprawy.

Okropnym był dla Lwowa r. 1648. Butny renegat, żądny krwi i sławy

Bohdan Chmielnicki nadciągnął pod miasto na czele krociowej armji kozacko-tatarskiej. Generał artylerji Krzysztof Arciszewski i burmistrz Marcin Grozwajer dowodząc zastępami mieszczan bronili Lwowa przez dwa tygodnie tak dzielnie. że ostatecznie Chmielnicki musiał ustąpić, zadowoliwszy się tylko okupem.

W r. 1655 powrócił znowu pod mury miasta Chmielnicki, tym razem wiodąc ze sobą posiłkową armię moskiewską Sześć tygodni szturmował ataman do miasta, mimo to dzielni mieszczanie pod dowództwem Krzysztofa Grodzickiego i burmistrza Jana Attelmajera nie poddali się, cudów waleczności dokazując. Był to czas, kiedy całą Polskę zalał potop. Król uszedł z kraju. Wszystkie miasta stołeczne były w ręku wrogów, jeden Lwów nie tracił nadziei w zwycięstwo, dotrzymując królowi Janowi Kazimierzowi przysięgi wierności. Chmielnicki jak nie-

pyszny znowu zadowolić się musiał okupem i oddalić się, a cała Polska oddała hołd bohaterskiemu mieszczaństwu lwowskiemu.

Z początkiem roku 1656 przybył do Lwowa król Jan Kazimierz w celu obmyślenia środków obrony przed wrogami, którzy ziemię polską całą zagarnęli. Tu więc ściągała się szlachta ze wszech stron, nieustraszona, dzielna, wyćwiczona i zahartowana w ciągłych utarczkach z kozactwem i hordami azyatyckiemi. Lwów przyjmował gości z wielkim zapałem. Wieści o bohaterskiej obronie Częstochowy od Szwedów napełniły naród polski otuchą, zagrzały go do dalszej walki. Nie mała w tem zasługa dzielnych mieszczan lwowskich, którzy również byli podziwiani jako wzór w bohaterstwie i poświęceniu.

Dnia 1 kwietnia tegoż roku dokonał król Jan Kazimierz uroczystych ślubów w katedrze lwowskiej

w obecności nuncyusza papieskiego, prymasa gnieznieńskiego i innych biskupów, oddając całą ojczyznę pod opiekę Matki Boskiej Częstochowskiej mianując ją Królową Polskiej Korony. W slubach tych postanowił król wziąć w obronę lud uciskany dotąd niemiłosiernie przez szlachtę i magnatów, którzy niedawno na sejmie w Toruniu od Zygmunta I. wymogli obowiązek pańszczyzny.

W roku 1672 dotarła do Lwowa straszna wieść. Kozacy, poddawszy się Turcji, dali jej powód do napadu na Polskę. I oto sam sułtan Mahomet IV. zebrawszy olbrzymią armię, wyruszył na podbój Rzeczypospolitej. Padł w gruzy najsilniej obwarowany Kamieniec Podolski, poddało się 40 zamków. Kolej na Lwów. Około dwie trzecie mieszkańców uszło, pozostała tylko garstka, która wraz z załogą liczyła niecałe 2000. Na czele tej garstki stanął komendant Eliasz Łącki i burmistrz Bartło-

miej Zimorowicz. Turcy opasali miasto w sile 50 000 żołnierza i poczęli je ostrzeliwać z armat, z czternastu różnych punktów, przypuszczając wreszcie szturm. Przerażeni mieszkańcy musieli prosić o pokój, który za cenę 80.000 talarów ostatecznie uzyskali.

W roku następnym (1673 w listopadzie) żałoba wielka okryła Lwów cały. Umarł tu król Michał Korybut Wiśniowiecki w kamienicy w Rynku l. 9., rezydencyi arcybiskupa. Zwłoki zmarłego króla wywieziono stąd do Warszawy, a wnętrzności wmurowano z wielką uroczystością w ścianę w katedrze. Cały Lwów oddał ostatnią posługę zmarłemu królowi, nie szczędząc żadnych ofiar, byle tylko z zadania wywiązać się jak najserdeczniej. Od założenia, mury miasta nie widziały tyle tłumów żałobnych ciągnących za karawanem.

W tym samym roku 17 grudnia wjeżdżał w bramy miasta z tryumfem zwycięzca z pod Chocima het-

man Jan Sobieski, witany z ogromną serdecznością, wśród huku dział i okrzyków, tysiącznych tłumów, chociaż pogromca Turków wyraźnie parady sobie nie życzył. Pokochał on to miasto, rzec można duszą całą, chętnie tu przebywał we własnej kamienicy w Rynku l. 6., utrwalał fortyfikacje i później zostawszy królem, mieszczaństwo obdarzał licznymi przywilejami. Gdy zaś od Wschodu zaczerwieniła się na nowo wojenna łuna, Sobieski zebrał swoje dzielne hufce i stanął na straży Lwowa, nieugięty, i nieustraszony, chociaż Tatarzy nadciągali w ogromnej sile. Sama straż przednia, która zmierzała zająć Lwów i utorować drogę głównej armii liczyła do 40.000 głów. Dnia 24 sierpnia 1674, Sobieski na czele 4.000 jazdy powitał tych przybyszów w wąwozie pod Lesienicami, tak, że wałem trupów ziemię zalegli, a reszta się rozpierzchła w niesłychanym popłochu.

W 20 lat później (r. 1695) rozegrała się pod murami Lwowa wielka, zwycięska bitwa wojska polskiego pod wodzą hetmana Stanisława Jabłonowskiego z Tatarami, liczącymi około 40.000 głów. Była to jednak ostatnia chwila wieńczona Lwów chwałą zwycięstwa.

Urok tej chwały prysnął w kilka lat później. Karol XII., król szwedzki nadciągnął pod Lwów z silną armią i zaraz drugiego dnia oblężenia zdobył Wysoki Zamek i klasztor Karmelitów, mimo walecznego oporu mieszczan. W nocy szturm przypuściwszy, zdobyli Szwedzi miasto i wkroczyli doń zwartą masą wycinając załogę broniącą baszt, prawie do szczętu. Pierwszy to raz ujrzało miasto w swoich murach nieprzyjaciela, który przez dwie godziny rabował, ogołacając kościoły, cerkwie i domy prywatne z wszelkich kosztowności. Prócz tego zabrali Szwedzi wszystkie towary ze sklepów i skła-

dów, zapasy broni, a działa zniszczyli i w dodatku nałożyli na obrabowanych doszczętu mieszkańców 50.000 talarów kontrybucji.

Po tym straszliwym ciosie Lwów popadł w niesłychaną ruinę. Mnóstwo mieszczan wywędrowało w świat, obwarowanie zniszczało, dawna świetność upadła. Mimo licznych usiłowań ze strony królów w celu podtrzymania jej przez cały prawie wiek ośmnasty miasto podnieść się nie zdołało. Za Stanisława Augusta był ten podupadły Lwów świadkiem bratobujczej walki między załogą królewską, a Konfederacją Barską, którą dowodził Kazimierz Pułaski. Ledwie ucichła walka, a już w mury biednego, zniszczonego Lwowa wkroczyło wojsko rosyjskie pod komendą generała Kreczetnikowa i zakwaterowało się po prywatnych domach. Cofnęło się stąd dopiero r. 1772, a równocześnie austrjackie wojsko rozłożyło się w Skniłłowie obozem i

nie ruszyło się z miejsca przez 3 miesiące.

W rozbiór Polski Lwów w żaden sposób uwierzyć nie chciał, to też i zajęcie jego nie odbyło się od razu. Z początku Austrjacy żądali skromnie kwater, a gdy je otrzymali, weszli 19. września 1772 do miasta bramą krakowską, obsadzili zaraz i zajęli arsenały. Mimo oporu musieli mieszczanie obchodzić uroczyście instalację nowego zwierzchnika austrjackiego w osobie hr. Pergena i złożyć austrjackiemu rządowi przysięgę wierności. Zaczęła się gospodarka austrjacka, mająca na celu przerobić Lwów na miasto austrjackie, przepełnione urzędami, i przybyszami niemieckimi, których rząd całymi rzeszami tu spędzał.

„Słynny też był Lwów w owym czasie—pisze p. Fr. Jaworski—z namiętności do zabaw, i balów, na których hulano i szalano w najsmutniejszych narodu chwilach, a nawet

kiedy już wolność Polski utonęła w krwi przelanej rzezią Pragi, kiedy legła pod mogiłą gruzów, pod stopem trupów ostatnich wojowników i ofiar najsroższego w dziejach okrucieństwa, we Lwowie jeszcze się bawiono!“

Austryacy tymczasem znieśli mury obronne, baszty i wały, niwelowali stare budowle zwłaszcza kościoły lub obracali je na rządowe potrzeby. Wspomniany znawca dziejów Lwowa wylicza następujące kościoły i klasztory, którym rząd austryacki cios swój zadał:

1. Kościół św. Katarzyny, zabytek XIV. w. znajdujący się w obrębie Nizkiego Zamku, rozebrano.

2. Klasztor Franciszkanów z kościołem św. Krzyża z XV. w. (gdzie dziś szkoła przemysłowa) obrócono na szkołę, potem na teatr, niemiecki, a po bombardacyi w r. 1848. rozebrano.

3. Kościół św. Stanisława w go

tyckim stylu z szpitalem z XIV. w. przy dzisiejszej ulicy tej nazwy rozebrano.

4. Kościół Znalezienia św. Krzyża przy gościńcu Janowskim rozebrano.

5. Kościół św. Ducha z szpitalem, przy dzisiejszym placu św. Ducha rozebrano.

6. Kościół Bonifratrów przy Łyczakowskiej zamieniono na szpital wojskowy.

7 Kościół i Klasztor P. P. Bernardynek przy pl. Cłowym l. 1. zamieniono na biura rządowe.

8. Kościół św. Wojciecha u stóp piaskowej góry zamieniono na skład wojskowy.

9. Klasztor i Kościół Karmelitów trzewiczkowych przy ul. Halickiej zamieniono na więzienie, a potem rozebrano.

10. Klasztor Karmalitanek trzewiczkowych z kościołem zamieniono na piekarnię wojskową. Później kupił

go hr. Ossoliński dla dzisiejszego zakładu tegoż imienia.

11. Klasztor i kościół Trynitarzy, obok Domu Narodnego, zamieniono na uniwersytet Dziś cerkiew ruska.

12. Klasztor Misyonarzy zamieniony na koszary i więzienia garnizonowe przy ul. Zamarstynowskiej.

13. Klasztor Teatynów przy ul. Teatyńskiej przerobiony na koszary.

14. Kościół św. Urszuli z klasztorem Dominikanów zmieniono na obecny kościół protestancki.

15. Klasztor Pijarów skasowano. Dziś szpital powszechny przy ul Głowińskiego.

16. Kościół i klasztor Brygidek przy ul. Kazimierzowskiej, zamieniono na więzienie..

17. Kościół Podniesienia św. Krzyża, na dzisiejszym placu Halickim, rozebrano.

18. Kościół św. Marka przy ul. Stryjskiej rozebrano.

Oprócz powyższych polskich świą-

tyń, zniszczył rząd austryacki kościoły obrz. ormiańskiego, a to:

19. Kościół św. Krzyża przy Pl. Misyonarskim.

20. Kościół św. Anny z klasztorem.

21. Kościół św. Jakóba, obydwa na Żółkiewskiem.

Z cerkwi:

22. Bohojawłenia.

23. Cerkiew św. Teodora na Krakowskiem.

24. Cerkiew z klasztorem Bazylianów pod Wysokim Zamkiem.

25. Cerkiew Błahowiszczenia naprzeciw Brygidek.

26. Cerkiew św. Krzyża na Łyczakowie.

27. Cerkiew Bazylianek na Żółkiewskiem.

Tak oto uszanowali Austryacy zabytki architektury Lwowa!

Rok 1809 zapisał się złotemi literami w dziejach naszego miasta. Wieść o legionach, Napoleonie, bu-

dziła niesłychany zapał. W maju tegoż roku, czmychnęli Austryacy pokryjomu z miasta, obawiając się zwycięskich zastępów armji Józefa Poniatowskiego. Z ogromnym entuzyazmem powitała ludność wojsko polskie pod wodzą generałów Różnieckiego i Kamińskiego. Załoga polska musiała jednak już w czerwcu ustąpic przed armią rosyjską, która Lwów na krótko zajęła.

Przy końcu r. 1809 ustąpiła załoga rosyjska, a miasto wzięli w posiadanie napowrót Austryacy, dopuszczając się niebywałego ucisku ludności.

W r. 1831 rząd zapełnił więzienie tak zwane pokarmelickie (w miejscu, gdzie dziś gmach sądu krajowego) tymi, co do powstania się garnęli. Aż do roku 1848 gniótł rząd austryacki każdą myśl swobodniejszą, tłumił życie narodowe. W pamiętnym 1848. r. stracił na tak zwanej górze hyclowskiej dwu patryotów Teofila Wiśniowskiego i Józefa Kapuścińskiego.

W roku, który historya „wiosną ludów“ nazywa (1848) na wieść o rewolucyi we wszystkich prawie miastach Europy i Lwów nie pozostał w tyle. Rząd musiał ustąpić i pozwolić na utworzenie gwardyi narodowej i wskrzeszenie swobód obywatelskich. I buchnął Lwów płomieniem patryotyzmu—zadrgało w nim życie narodowe w całej pełni, niestety nie na długo. Gdy Austrja rewolucję stłumiła (przy pomocy Rosji) wówczas wydała rozkaz—zburzyć Lwów. Dnia 2 Listopada 1848 obsadziło austrjackie wojsko pod komendą Hammersteina wszystkie budynki rządowe, zatoczono na wzgórza armaty i rozpoczęła się wielka „po austrjacku“ obmyślana, strzelanina do bezbronnego ludu z karabinów i armat. Spaliło się lub padło w gruzy mnóstwo gmachów. padło 130 ludzi, w czem 55 zabitych! W ogólności szkody wyrządzone przez bombardację obliczono na 2 miljony złr.

Po tem wielkiem „zwycięstwie“ austrjackiem wzmógł się na nowo straszny ucisk ludności i wynarodowienie jej. Lepsze czasy przyniósł „dyplom październikowy“ w r. 1860, nadający Konstytucję. W r. 1870 otrzymało miasto samorząd gminny, a pierwszym prezydentem był Florjan Ziemiałkowski. Od tego czasu miasto wzrasta, przekształca się w wielkie środowisko życia społecznego i kulturalnego.

W r. 1914. w miesiąc po wybuchu wojny światowej, armja austrjacka opuszcza Lwów bez obrony miarta mimo przygotowanych pozycji obonnych, cofając się w góry Karpackie. poczem zajęli miasto armje Rosyjske okupując je przez 11 miesięcy. W r. 1915 po zwycięstwie Austrji w bitwie pod Gorlicami, wkracza ponownie do miasta armja austrjacka pod dowództwem Ermoliego Bema, poczem reaktywuje się rząd austrjacki aż do 1918 r.

Pod rządami austryackimi miasto Lwów, jako siedziba Namiestnika i innych urzędów krajowych (galicyjskich) mieszczaństwo wegetowało, gdyż prócz drobnych dostaw dla potrzeb armji i przedsiębiorstw państwowych, nie miało żadnego pola pracy, zaś zapotrzebowanie kraju, zaspakajano tandetą austryacką, tak że liczba gałęzi zarobkowości była ograniczoną, zaś nadmiar społeczny emigrować musiał bądź na roboty sezonowe do Prus lub do Ameryki, Kanady i Argentyny, a to do roku 1914., t. j. do wybuchu wojny, zaś w roku 1918 po przegraniu tejże przez państwa centralne, nastąpił przewrót przezco uzyskały wolność narody ujarzmione, między innymi Polska i Ruś czerwona (tz. Ukrainą); w temże to czasie Lwów był przez dni 20 rządzony przez partję wojenną Ukrainy, zaś 20 listopada 1918 r. wkroczyła armja polska i po długiej wojnie okupowano całą Ruś

czerwoną, t. z. Ukrainę, zaś w roku 1924, rada ambasadorów przyznała Polsce Galicję Wschodnią nadania jej autonomji i wszelkich praw z obowiązkiem rozwoju kulturalnego.

Lwów składa się obecnie z śródmieścia i 5 dzielnic: I. Halickie, II. Krakowskie, III. Żółkiewskie, IV. Łyczakowskie V. Śródmieście IV. Nowy Świat. Według obliczeń centralnej Komisji statystycznej we Lwowie ludność wynosiła z końcem r. 1920, 263000 mieszkańców bez załogi.

Ostatnie dokładne obliczenia za r. 1926. wykazują ogólną liczbę mieszkańców 278000 (bez załogi),

Lwów, aczkolwiek miastem starożytnem nie jest, mieści w sobie wiele pamiątek i osobliwości . Polskie nawskróś miasto, urządzone na sposób europejski, środowisko ruchu umysłowego i kulturalnego rywalizuje godnie z miastami zachodu, prawie wyprzedzając w postępie cza-

su wszystkie inne miasta w Polsce. Zarząd miasta zaprowadził tramwaje elektryczne, oświetlenie elektryczne i gazowe we własnym zarządzie, wodociągi, rzeźnię, a w projekcie blizkim urzeczywistnienia jest kanalizacja. Starania gminy około rozwoju oświaty, a w szczególności szkolnictwa, niemal odpowiadają stosunkom Zachodu. Społeczność zaś nie szczędzi ofiar, ni trudów w kierunku upiększenia miasta, stawiając pomniki zasłużonych dla kraju mężów, gromadząc zbiory muzealne, sztuki i t. d.

Już samo położenie grodu nadpełtwiańskiego odznacza się niezwykłą pięknością. Otaczające go wzgórza, pełne zieleni, okraszone przepysznemi budowlami, wywierają w duszy widza nader przyjemne uczucie i zadowalają nawet najwybredniejszego turystę, żądnego pięknych widoków.

Podajemy tu bodaj pokrótce wia-

domości o najważniejszych rzeczach, które w życiu codziennym nieraz potrzebne być mogą Dla dogodności zatrzymujemy porządek alfabetyczny.

Archiwa.

Archiwum kraj. aktów grodzkich i ziemskich mieści się w klasztorze OO. Bernardynów. Otwarte codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 9. rano do 3. popoł. Zebrane tu są akta bieckie, sandeckie, czechowskie, oświęcimskie, zatorskie, pilzneńskie, przemyskie, samborskie, lwowskie, grodeckie, żydaczowskie, halickie, trembowelskie, sanockie, bełzkie, buskie, krasnostawskie i lubaczowskie w ilości 6.759 ksiąg, 1137 fascykułów i 5840 indeksów, nie wliczając w to fascykułów i rejestrów nieindeksowanych. W ostatnich czasach przyłączono tu także akta sądu karnego, stanowiące bardzo cenny materjał do historji spisków przed r. 1848.

Archiwum konsystorza obrz. łać. zawiera akta dotyczące archidjecezji od r. 1526. Dostępne za specjalnem pozwoleniem.

Archiwum konsystorza obrz. gr. kat. u św. Jura, zawiera akta dotyczące archidjecezji i wiele rękopisów, również dostępne za specjalnem pozwoleniem.

Archiwum miejskie (w ratuszu) otwarte dla pracujących od godz. 10. rano do godz. 2. popołudniu codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt. Materjały obejmują 6 działów: dokumenty i dyplomy, między innemi w oryginale bulę papieża Grzegorza IX. z roku 1234, dla misji OO. Dominikanów na Rusi, akta, rękopisy, listy, księgi i akta oddane przez sąd krajowy i rozmaite piśmienne zabytki.

Archiwa rządowe w województwie są przeważnie dla publiczności niedostępne. Najciekawsze są archiwa wojewodztwa i Tabula krajowa.

Arsenały.

Arsenał królewski zbudowany w roku 1630 przez Władysława IV. z ciosowego kamienia obok klasztoru OO. Dominikanów. Rząd austrjacki zabytki broni rozsprzedał lub zniszczył, a budynek obrócił na cele wojskowe.

Arsenał miejski czyli Ceughaus przy ul Podwale, również przez rząd austrjacki zajęty, służy obecnie za skład materjałów wojskowych.

Z zabytków pozostało tylko kilka tablic i płaskorzeźb

Baszta prochowa

jedyny szczątek dawnych fortyfikacji miejskich na obecnych Wałach gubernatorskich. Zbudowana w r. 1554, odegrała w dziejach miasta wielką rolę. Ostrzeliwano stąd nieprzyjaciela na znacznej przestrzeni, a raz tylko jedyny przez Karola XII., króla szwedzkiego została zdobytą. W roku 1772 zajął ją rząd austrjacki, a w r.

1895 odkupiło miasto na ewentualne pomieszczenie muzeum, lub jakiejś bibljoteki, jest obecnie w stadjum rekonstrukcji.

Bibljoteki.

Bibljoteka Baworowskich ulica Ujejskiego 2. Otwarta codziennie od 4—7 wieczorem, z wyjątkiem czwartków. Założona przez B. W. hr. Baworowskiego około roku 1856. Zbiór ksiąg sięga kilkudziesięciu tysięcy tomów. Jest też znaczny zbiór czasopism polskich, oraz rzadkich rękopisów, między innemi dwa z XII. wieku.

Bibljoteka Dzieduszyckich ul. Kurkowa 17. Otwarta codziennie od 10. do 2. godz. z wyjątkiem piątków. Założona z końcem XIX. w. przez Józefa hr. Dzieduszyckiego w Poturzycy. W roku 1857 przeniósł ją do Lwowa Wł. hr. Dzieduszycki. Liczy ona obecnie około 50.000 tomów, głównie źródeł odnoszących się do

historji polskiej i literatury. Między drukami kilka rzadkości (Eklesiastes 1524, statut Łaskiego). Rękopisów 230 (między innemi „Król Duch“ Słowackiego), 104 dokumentów perg., 140 dokumentów królewskich, 124 autografów historycznych. Rycin około 2 000 sztuk i liczna galerja obrazów.

Bibljoteka Gminy izraelickiej św. Stanisława 5, zawiera akta kahału lwowskiego i rozmaite druki odnoszące się do historji Żydów.

Bibljoteka Miejska, archiwum m. Lwowa, Ratusz w dni powszechne od 10—14., zawiera komplet „Leopolitanów“. Księgozbiór ten stworzony w czasie wojny, jest nietylko wzorową bibljoteką, ale też i dowodem niezłomnego Ducha naszego grodu.

Bibljoteka Narodnego Domu (Kurkowa 14), otwarta w poniedziałki, środy, piątki i soboty od 9. przedpoł. Zawiera 150 000 tomów, zabytki rękopisów ruskich i polskich, piękny

zbiór druków staroruskich i wiele zabytków cerkiewnych.

Bibljoteka Ossolińskich (ul. Ossolińskich), otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od 9—2. Założył ją Józef Maks. hr. Ossoliński, nabywszy gmach byłego klasztoru Karmelitanek trzewiczkowych od rządu austrjackiego, który pomieścił był tu piekarnię wojskową i magazyny. Czytelnię otwarto w roku 1833, rząd jednak szykanował bibljotękę aż do r. 1869. Od tego czasu zakład rozwija się znakomicie. Bibljoteka liczy obecnie przeszło 800.000 tomów, w czem wielka ilość rzadkości bibljograficznych, rękopisów ponad 4000, autografów 3000, dyplomów 2000. Na uwagę zasługują biblje, testamenty, psałterze, mszały i tp. z bardzo dawnych czasów. Wogóle Bibljoteka Ossolińskich należy do największych i najcenniejszych w całej Polsce.

Bibljoteka Politechniki w gmachu Politechniki ul. Leona Sapiehy,

otwarta od 8—13 codziennie a nadto prócz soboty od 16—20. i święta od 10—1. Zawiera po większej części dzieła fachowe, techniczne.

Bibljoteka Tow. im. Szewczenki ul. Czarnieckiego 26., otwarta od 10 do 13. z wyjątkiem niedziel i świąt ruskich. Zawiera dzieła odnoszące się do historji ruskiej oraz bogaty zbiór ruskich czasopism.

Bibljoteka Uniwersytecka ulica Mochnackiego w nowym specjalnym gmachu. Otwarta od 8—13. prócz sobót, niedziel i świąt Założył ją Józef II. w r. 1784 kosztem 10.000 zł. i 400 złr. rocznej dotacji oraz udzielił jej około 11.000 tomów z Akademji Terezjańskiej. Następnie bibljoteka ta powiększała się ustawicznie zbiorami ze zniesionych klasztorów i z darów prywatnych. Niestety zbiory te razem z gmachem, kościołem potrynitarskim, padły ofiarą pożaru podczas bombardacji Lwowa w r. 1848. Odtąd bibljoteka mieściła się w gma-

chu uniwersytetu, a w r. 1905 przeniesiono ją do nowozbudowanego na ten cel gmachu. Obecnie liczy bibljoteka około 400.000 tomów odnoszących się do wszelkich gałęzi wiedzy i znaczny zasób czasopism naukowych. Przeważa tu głównie dział naukowy, posiadający cenne źródła odnoszące się do historji, literatury, filologji, historji naturalnej, dalej dzieła z zakresu medycyny i tp. Obok Ossolineum, jest Bibljoteka uniwersytecka największą w kraju i najważniejszą dla osób naukowo pracujących.

Bibljoteka wojskowa ul. Fredry 1. (Ognisko oficerskie) zawiera też dzieła o treści niewojskowej.

Cerkwie.

Cerkiew OO. Bazyljanów (św. Onufrego), założona w r. 1518. w miejscu dawniejszej, sięgającej ruskich czasów. Składa się z dwu części właściwej cerkwi kształtu podłużnego prostokąta, osklepieniu kształtu beczko-

wego i jednonawowej kaplicy z obsydą. W cerkwi znajduje się nad drzwiami królewskiemi w ikonostasie przedstawienie 12 apostołów, cennej wartości artystycznej z XVII. w. Pochowane w tej cerkwi są zwłoki Stefana Tomży, hospodara mołdawskiego, ściętego na rynku lwowskim w r. 1564. zwłoki Heleny Poniatowskiej, córki hosp. mołdawskiego Jankuły, a na cmentarzu spoczywają szczątki pierwszego drukarza lwowskiego Jana Fedorowicza, zmarłego 1573.

Cerkiew św. Jura, archikatedralna, przy placu tejże nazwy, należy do najpiękniejszych budowli lwowskich. Dawniej mieścił się w tem miejscu ogród pustelników reg. św. Bazylego, książę Lew założył tu kaplicę r. 1280. W r. 1746 rozpoczął budowę obecnego gmachu de Witte (twórca kościoła OO. Dominikanów) za Atanazego Szeptyckiego biskupa lwowskiego W r.1817 przeniesiono Bazyljanów do cerkwi sw. Onufrego,

a cerkiew przeznaczono na katedrę. Cerkiew zbudowana jest w stylu rococo w kształcie krzyża greckiego z kopułą o zakrąglonych rogach. Na attyce od frontu posąg św. Jerzego na koniu. Wewnątrz cerkwi kilka cennych dzieł sztuki jak np. w kaplicy obraz M. B. Trembowelskiej, przeniesiony tu z Trembowli r. 1673. posąg Piusa IX. dłuta T. Błotnickiego. W prezbiterjum 12 apostołów pędzla Łukasza Dolińskiego obdarowanego przez Józefa II. złotym pierścieniem. Na ścianie absydy obraz Chrystusa pędzla Fr. Smuglewicza z końca XVIII. wieku przysłany z Wilna.

Cerkiew św. Ducha przy ul. Krakowskiej przekształcona z dawnego kościoła OO. Trynitarzy w r. 1906.

Cerkiew św. Mikołaja, na Żółkiewskiem, założona w czasach ruskich. Obecna budowa pochodzi z początku XVII. w., w kształcie krzyża greckiego z kopułą eliptyczną pośrodku. Ramię pierwsze tworzy przed-

sionek. Boczne ramiona są prostokątne, pokryte krzyżowemi sklepieniami. W przedsionku znajduje się kilka obrazów dawnego ikonostasu wartości archeologicznej. W głównym ołtarzu obraz św. Mikołaja w srebrnej szacie. W jednym z ołtarzy po lewej stronie Matka Boska nad duszami w czyścu w charakterystycznych strojach z XVII. w.

Cerkiew św. Pietnicy, na Żółkiewskiem, jednonawowa z absydą zakończoną wielobokiem, sklepiona beczkowato. Nad przedsionkiem dzwonica. Na uwagę zasługuje złocony ikonostas z XVI. i XVII. w.

Cerkiew św. Piotra i Pawła, na Łyczakowie, przekształcona z kościoła OO. Paulinów zbudowanego w XVII wieku.

Cerkiew gr. kat. seminarjum przy ul. Kopernika dawniej kościół Dominikanek, założona r. 1729.

Cerkiew wołoska, przy ul. Ruskiej. Istniała w tem miejcu od nie-

pamiętnych czasów. Podczas pożaru 1525 spłonęła. W jej miejsce zbudowali hospodarowie wołoscy nową, lecz i ta wkrótce padla ofjarą pożaru. Obecny budynek wznieśli z ciosowego kamienia również hospodarowie w połowie XVI. wieku pod kierunkiem najsłynniejszego w owych czasach architekty Pawła Rzymianina. Prześliczną wieżę w stylu renesansowym wysokości 60·15 m. zbudował architekt Piotr Barbon kosztem Konst. Korniakta, greka (ukoń. w roku 1580). Świątynia należy do najpiękniejszych we Lwowie. Nawa czworoboczna o czterech toskańskich słupach, nad którymi wznosi się główna kopuła, o czterech oknach. Dwie mniejsze kopuły wznoszą się nad przedsionkiem i nad wielkim ołtarzem za carskiemi wrotami. W dziedzińcu od Podwala znajduje się kaplica „Troch Światyteli“, zbudowana z ciosu w końcu XVI. w. przez archit. Krasowskiego.

Cerkiew prawosławna, przy ul. Franciszkańskiej, zbudowana w stylu bizantyńskim (5 kopuł) przed kilkunastoma laty.

Cmentarze.

Cmentarz Gródecki, między ulicą Gródecką a Szeptyckich. Powstał podczas gotującej się wyprawy Jana III. pod Wiedeń, a zamknięty w r. 1875. Grobowce znaczniejszych rodzin przesiono na cmentarz Łyczakowski, pozostałe grobowce i pomniki są prawie na zniszczeniu

Cmentarz Janowski, w górnej części ulicy Janowskiej, założony w r. 1883.

Cmentarz Łyczakowski, powstał z końcem XVI. w. zrazu do grzebania tam pomarłych na morową zarazę. Właściwe cmentarze mieściły się aż do końca XVIII. w. przy kościołach. Obszar cmentarza rozszerzono ogromnie dopiero z końcem ubiegłego stulecia. Wznosi się tu obecnie

kilka pięknych kaplic i grobowców o wykwintnej architekturze. Wiele posągów dłuta pierwszorzędnych rzeźbiarzy. Po lewej sronie od bramy głównej w głębi stoi olbrzymi krzyż z okrągłego drzewa wzniesiony ku pamięci poległych w r. 1863, nieco dalej obelisk Ordona i krzyże na pamiątkę r. 1831 oraz rzezi w Krożach. Na wzgórzu osobny cmentarzyk dla weteranów z r. 1863. Na cmentarzu spoczywają zwłoki między innymi: Seweryna Goszczyńskiego poety, Józefa Dzierzkowskiego powieściopisarza, Augusta Bielowskiego historyka i poety, Walerego Łozińskiego powieściopisarza, Karola Szajnochy historyka, Piotra Chmielowskiego krytyka, Maurycego hr. Dzieduszyckiego literata, Stanisława Szczepanowskiego orędownika przemysłu krajowego, Karola Balińskiego poety, Jana Nep. Kamińskiego lierata, artysty i poety, Marji Wysłouchowej pisarki dla ludu, Bronisława Szwarcego członka Rządu narod. w r. 1863 i w i.

Cmentarz Stryjski, na wzgórzu stryjskiem. Powstał w początku XIX. w. Zamknięty 1893 r. Zawiera wiele pięknych pomników i nagrobków.

Cmentarz izraelicki stary, przy ul. Szpitalnej. Powstał w XIV. w. Zamknięty w r. 1875. Godne zwiedzenia kilka pomników z XVII. w. i następnych.

Cmentarz izraelicki nowy, na Janowskiem. Założony po zamknięciu starego. Posiada wiele pięknych pomników, między którymi zmarłego niedawno patrjoty Bernarda Goldmana.

Cytadela.

Przy głównym trakcie tramwajowym do miasta, ul. Kopernika, wznoszą się obszerne trzy wzgórza zajęte przez wojskowość. Dawniej nosiły one nazwy: góry Kaleczej, Wronowskich i Pełczyńskiej i były własnością prywatną. Austrjacy wykupili je i pobudowali w r. 1852—4 fortyfikacje i ko-

szary. Wstęp na terytorjum, z wyjątkiem budynków dozwolony.

Dworzec główny.

Gmach dworca głównego wykończony został w r. 1904, przedstawia się wprost wspaniale. Skic dworca wykonał prof. Wł. Sadłowski, a rzuty wykonała Dyrekcja kolei własnemi siłami fachowemi. Po zatwierdzeniu ofert przez Ministerstwo budowę otrzymała znana spółka przedsiębiorców archit. Lewińskiego, Zacharjewicza i Sosnowskiego. Z dwu olbrzymich hal krytych szkłem rozchodzą się pociągi w 7 kierunkach a między tymi pociągami samych osobowych 94 na dobę. Dworzec lwowski należy więc do największych i najruchliwszych w Polsce.

Gmachy.

Kamienice starożytne, godne uwagi znajdują się przeważnie w Ryn-

ku. Między innemi kamienica l. 2., stanowi bardzo piękny zabytek późnego renesansu z XVII. wieku, a zarazem doskonały okaz dawnego domu patrycyuszowskiego. Kamienica pod l. 4. zbudowana na początku XVII. w., przez architektę Krasowskiego, odznacza się prześliczną fasadą ornamentacyjną. Kamienica królewska pod l. 6, pochodzi z XVI. wieku. Zbudował ją Piotr Barbon arch. włoski. Na attyce 7 posągów. Portal zawiera piękne szczegóły architektoniczne, Wewnątrz pamiątki po królu Sobieskim.

W kamienicy pod l. 9 mieszkali dawniej arcybiskupi obrz. łać. Zajeżdżał tu król Jagiełło.

Kasa Oszczędności na rogu między ul. Jagiellońską i Karola Ludwika. Gmach dwupiętrowy, zbudowany w r. 1891 według projektu Zacharjewicza. W środku godna uwagi klatka schodowa.

Kasyno narodowe, przy ul.

Mickiewicza. Zbudowane w stylu barokowym według planów Hellmera i Fenera z Wiednia.

Gmach Politechniki przy ul. Leona Sapiehy wzniesiony w latach 1873 - 7 według projektu Zacharjewicza w stylu włoskiego renesansu. Na froncie grupa alegoryczna dłuta L. Marconiego przedstawiająca wydziały inżynieryi, budownictwa i mechaniki. Wewnątrz trójramienna wspaniała klatka schodowa. Godne widzenia zbiory mineralogii, geodezyi, inżynieryi i obserwatorjum astronomiczne.

Gmach ratuszowy w Rynku. Zbudowany w latach 1827 do 35 po zwaleniu się dawnej wieży. Składa się ze 156 pokoi i 9 większych sal. Wieża wysoka 65 m. W sali posiedzeń Rady m. znajduje się wspaniały obraz J. Styki „Polonia". Budynek ulegnie w najbliższych latach rekonstrukcyi.

Gmach posejmowy obecnie uniwersytet Jana Kazimierza ul. Marszałkowska koło ogr. Kościuszki Dwupiętrowy, zbudowany w latach 1877—1881 według planu Hochbergera. Odznacza się bogatą renesansową architekturą i wewnętrznem urządzeniem. Tworzy od frontu dwa pawilony z kopułami i środkowym ryzalitem z loggią. Atykę na nim wienczy allegoryczna grupa Galicyi, Wisły i Dniestru, dłuta T. Riegera. Cztery figury nad grzymsem głównym dłuta R. Trembeckiego i Mikulskiego. Dolne grupy dłuta Riegera przedstawiają oświatę i pracę. Wewnątrz wspaniała, podwójna klatka schodowa. Sala posejmowa zawierała 152 amfiteatralnie wznoszących sie miejsc dla posłów, podwyższenie dla marszałka, loże dziennikarskie i galerje dla publiczności. Na tylnej ścianie pięknie malowany fryz, W gmachu mieściły się apartamenta marszałka krajowego. W sali tzw.

marszałków, znajdują się portrety byłych marszałków kraju. W sali posiedzeń Wydziału krajowego obraz Matejki „Unia Lubelska“.

Przy pl. Maryackim zwraca uwagę wspaniały **hotel Zorża.** Piękne wille z ogródkami mieszczą się przy ul. św. Zofji, Herburtów, Krzyżowej i 29 Listopada.

Kościoły i klasztory.

Kościół św. Anny, przy ul Grodeckiej, zbudowany r. 1507 z drzewna pamiątkę bitwy czeladników krawieckich z pachołkami miejskimi. W r. 1509 spalili go Wołosi, a odbudowano na nowo r. 1599 dla OO. Augustjanów; dzisiejszy budynek pochodzi z połowy XVIII. w. W roku 1783 przemieniono go na kościół parafjalny.

Kościół i klasztor PP. Benedyktynek, przy pl. Benedyktyńskim założony przez Katarzynę Szaparow-

ską w r. 1595. Budował go architekt Paweł Rzymianin. Budynek jednak wskutek dużych przebudówek wiele z pierwotnego wyglądu utracił. Budynek klasztorny dochował bardzo znamienne szczegóły budownictwa XVI. wieku.

Kościół i klasztor OO. Berdardynów, przy placu tejże nazwy. Założony w roku 1460 przez Andrzeja Odrowąża. Obecny budynek zbudowany w pierwszych latach XVII. w. przez architektę Pawła Rzymianina, należy do najwspanialszych we Lwowie. Prześliczną plastyką odznacza się fasada frontowa; również malownicza i oryginalna jest fasada tylna z wieżyczką. Wnętrze świątyni przeładowane jest obecnie barokowemi ozdobami, wskutek czego linje architektury w nich prawie znikają. Dawniej kościół był uważany jako wojskowy, w którym odbywały się różne wojskowe uroczystości i obrady. — R. 1672 podczas oblężenia Lwowa zdo-

byli Turcy kościół i poczynili przygotowania, aby go wysadzić w powietrze, lecz ulewa pozamulała podkopy i zamach udaremniła. Drugie niebezpieczeństwo groziło kościołowi r. 1786 ze strony Józefa II., który zamierzał założyć w nim pocztę. Staraniem ówczesnego prowincjała zamiar do skutku nie doszedł. W trójnawowem wnętrzu kościoła godne uwagi stalle, zabytek snycerstwa z XVII w., pomnik St. Wyżyckiego z r. 1680, w ołtarzu srebrna trumna Bł. Jana z Dukli. W kościele kilka pięknych obrazów. W zakrystji kilka portretów królów i dobrodziejów zakonu, oraz srebrna taca ofiarowana Chmielnickiemu r. 1648.

Kościoł i klasztor OO. Dominikanów, przy ulicy tejże nazwy, założony w drugiej połowie XVI. w. Budynek dzisiejszy zbudowany został w r. 1749 przez arch Jana de Witte na wzór bazyliki św. Piotra w Rzymie w kształcie kolistym z przedłu-

żonem nieco presbiterjum i wystającemi po bokach 2 kaplicami większemi i 4 mniejszemi. Za głównym ołtarzem czworoboczny chór. Wewnątrz zwracają uwagę cztery alabastrowe pomniki nagrobne z XVI. w., prawdopodobnie dłuta Hermana Horsta. W kaplicy NPM. Jackowej (po prawej stronie) znajduje się w ołtarzu pod szklanym kloszem posążek alabastrowy Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Wedle tradycji, uniósł tę rzeźbę św. Jacek, uchodząc z Kijowa do Halicza w połowie XIII w. Jest to najdawniejszy pomnik rzeźby religijnej we Lwowie. W głównym ołtarzu znajduje się obraz cudowny MB. z Dzieciątkiem malowany na drzewie. Pochodzi z Carogrodu i przedstawia wybitny typ bizantyński. W kaplicy św. Dominika, po lewej, znajduje się pomnik Józefy hr. Borkowskiej, jedyne dzieło we Lwowie B. Thorwaldsena.

W klasztorze szczątki dawnego archiwum i dość bogata bibljoteka

oraz kilka godnych uwagi obrazów religijnych i portretów.

Kościół św. Elżbiety, przy pl. Solarni, buduje się obecnie wedle projektu prof. Talowskiego w stylu romańskim.

Kościół i klasztor OO. Franciszkanów, przy placu tejże nazwy, założony r. 1708 przez Zofję Sieniawską dla Kapucynów. Po zniesieniu ich 1784 objęli kościół Franciszkanie, którzy jeszcze od ruskich czasów mieli swój klasztor przy dzisiejszej ulicy Teatralnej.

Kościół Franciszkanek przy ulicy Kurkowej zbudowany w stylu romańskim w latach 1876—88 według projektu J. Zacharyewicza. Wewnątz piękne witraże robione w Monachium.

Kościół św. Jana Chrzciciela, za Starym Rynkiem, założony przez Dominikanów około r. 1260. W r. 1886 zrestaurowano go w stylu romańskim. We wnętrzu czworobocznem, sklepio-

nem beczkowato z lunetami zasługują na uwagę: obraz Chrystusa przy słupie z r. 1526. W zakrystyi dwa portrety z połowy XVII. wieku (M. Oszkowskiego i Grochowskiego).

Kościół OO. Jezuitów, przy ulicy Teatralnej, jeden z największych kościołów we Lwowie zbudowany w pierwszych latach XVII. w. w stylu barokowym, z galerjami dookoła naw bocznych. W r. 1740 odmalował kościół słynny malarz Eckstein z Berna. R. 1778 rząd zabrał kolegjum i umieścił tu biura dyrekcji skarbu.

W kościele godne uwagi: pomnik K. Wyżyckiego w stylu rococo, pomniki Jerzego i Marji Dzieduszyckich z r. 1753, Jana i Aleksandra Jabłonowskiego, Marji Kazanowskiej (XVII w.) W lewej nawie obraz M. B Pocieszenia, kopia obrazu Santa Marja Maggiore w Rzymie (z XVII w.)

Kościół i klasztor OO. Karmelitów, przy ul. Czarneckiego. Założony r. 1634 przez A. z Ostroga ks.

Zasławskiego i Aleksandra Kuropatwę. Dawniej był obwarowany ale dość licho. W roku 1906 odnowiono go i przybudowano drugą wieżę. Wewnątrz pomnik generała Dwernickiego dłuta P. Filipiego, pomnik z czarnego marmuru Piotra Branickiego (z r. 1762), St. Ligęzy, oraz poety Józefa Dunin Borkowskiego i Felicji Boberskiej. W klasztorze wiele portretów i tablica z nazwiskami poległych zakonników podczas oblężenia Chmielnickiego.

Kościół Klarysek przy ul. Łyczakowskiej, rewindykowany przed kilku laty od rządu i odnowiony dla młodzieży szkolnej.

Kościół św. Łazarza, przy ulicy Kopernika. Założony r. 1620, a zbudowany w stylu renesansowym przez arch. Ambrożego Przychylnego. Obok dom ubogich.

Kościół św. Marcina, przy ulicy Marcina. Założony około r. 1630 przez A. Zborowskiego dla Karme-

litów trzew. Dzisiejszy budynek o jednej nawie, z rozszerzonymi bokami wystawiony został r. 1736. Po zniesieniu klasztoru 1784 zamieniono na kościół parafjalny.

Kościół Marji Magdaleny, przy ul. Sykstuskiej. Założony r. 1600 przez A. Pstrokońską dla Dominikanów. Dziesiejszy kościół zbudowano w XVII. w. R. 1784 zmieniono go na parafjalny, a klasztor na dom karny dla kobiet. Z frontu dwie piękne wieże z zegarem.

Kościół N. P. M. Snieżnej, przy pl. Krakowskim. Założony przez Niemców jeszcze w czasach ruskich, ale wciągu wieków kilkakrotnie przebudowany zatracił pierwotny romańtki charakter. Wewnątrz piękne witraże, wykonane w Insbruku. Przed kościołem posąg Niepokalanej Pocz. NPM. z XVIII. w.

Kościół św. Mikołaja, przy ulicy tejże nazwy. Założony 1694 przez M. Strzałkowskiego dla OO. Tryni-

tarzy. Dzisiejszy zbudowali Trynitarze 1745. Kościół przemieniono na parafjalny w r. 1782. Wewnątrz obok wielkiego ołtarza kaplica św. Florjana, w której piękny ołtarz z XVII. w., stanowi bardzo cenny zabytek.

Kościół SS. Miłosierdzia, przy ulicy Teatyńskiej założony 1639 przez Katarzynę Daniłłowiczównę dla Reformatów, wymurowany około 1666 r. kosztem M. Bieganowskiego Od r. 1783 jest w posiadaniu SS. Miłosierdzia. Wewnątrz godna uwagi tablica pamiątkowa z XVII. w. i pomnik z portretem F. G. Zawadzkiego z XVII.

Kościół Reformatów, przy ul. Janowskiej założony w r. 1900.

Kościół i klasztor PP. Sakramentek przy ul. tejże nazwy, założony 1718 r. przez Fr. Cetnera, St. Leszczyńskiego i Helenę Czetwertyńską, a wykończony w r. 1881.

Kościół św. Teresy przy ulicy Leona Sapiehy z klasztorem Sióstr Opatrzności.

Kościół św. Wojciecha założony w r 1602, zbudowany około 1700 r. dla OO. Misjonarzy. Po rozwiązaniu konwentu 1784 r. kościół zamieniono na skład wojskowy. Rewindykowany 1906 r.

Kościół św. Zofji przy ul. tejże nazwy, założony około r. 1614 przez Zofję Handlową. Dziś należy do parafji św. Mikołaja. Nabożeństwo odprawia się w nim raz do roku.

Kościół OO. Zmartwychwstańców przy ul. Piekarskiej jednorazowy w r. 1887, odnowiony w kształcie krzyża. Główny ołtarz z Marmuru.

Kościół Ewagelicki przy ulicy Zielonej założony dla Dominikanów około 1685. roku, odrestaurowany w r. 1878.

Muzea.

Muzeum. Archidjecezjalne zbiory pałac arcyb. rzym.-kat. ul. Czarneckiego zamknięte.

Muzeum Dzieduszyckich Rutowskiego 18. I. p otwarte w czwartek i niedzielę od 10-13, I. i II. p. w inne dni za zgłoszeniem. Założył je Wł. hr. Dzieduszycki około r. 1845. Na pierwszem piętrze są okazy zwierząt ssących, opalnych i dzisiejszych, ptaków, razem z gniazdami, ryb, gadów, płazów, owadów i tp Samych zwierząd kręgowych jest 4000 okazów. Na II p. znajdują się działy: mineralogiczny, geologiczny i etnograficzny. Nadto posiada muzeum bibljotekę.

Muzeum Lubomirskich w gmachu Ossolineum założone przez Henryka ks. Lubomirskiego i syna jego Jerzego. Zawiera ono około: 3000 rycin, 1000 obrazów, 800 sztuk zbroi 3000 starożytności i rzeczy muzealnych, do 2000 monet, 5000 medali i w. i. Otwarte codziennie od 10-14 w niedzielę 11—14. Sobota od 16-19 w. poniedziałki zamknięte.

Muzeum zbiorów Pawlikowskich 3. Maja 5.

Muzeum przemysłowe miejskie we własnym gmachu przy ul. Hetmańskiej. Otwarte od 10—14 z wyjątkiem niedziel.

Ufundowane zostało kosztem ofjarności publicznej w r. 1874. Obecny budynek wystawiono w r. 1904. Składa się z 6 sal, w których pomieszczono: wyroby metalowe, umeblowanie, ceramikę, rzeczy koscielne, wyroby dawne polskie, przemysłu domowego i i. Bibljoteka muzealna liczy około 3000 dzieł.

Muzeum i bibjoteka tow. imienia Szewzcenki, ul. Czarneckiego 26.

Muzeum kr. Jana III. wzorowo urządzona zbrojownia, Rynek 6.

Polskie muzeum szkolne przy ul. Gosiewskiego 4. Otwarte codziennie. Otwarte zostało w r. 1907 Składa się z następujących działów: bibljoteka pedagogiczna i dydaktyczna, modele służące do uzmysłowienia

nauki, mapy, medale i pieczęcie, obrazy i fotografje, rękopisy i dokumenty, zbiór dotyczący hygjeny szkolnej, sprawozdania roczne szkół, czasopisma, ogółem 6406 pozycji.

Ogrody i parki.

Park Bartosza Głowackiego (Łyczakowski) przy ul. Łyczakowskiej. Założony w r. 1892. na lotnych piaskach zalesiony pięknie; posiada on malownicze glorjetki i ławki dla spacerujących. Od ul. Łyczakowskiej pomnik Bartosza Głowackiego. Poniżej godne zwiedzenia boisko sokole, wchód od ul. Cetnerowskiej.

Park Kilińskiego (Stryjski) z obszernym placem powystawowym założ. w r. 1887 w miejscu dawnego cmentarza i bezużytecznych parówów i zarośli. W miejscu od ul. Dąbrowskiego pomnik Jana Kilińskiego. Na górze plac powystawowy, na którym zachowały się pałac sztuki, wieża wodna obecnie dorozcnie Targi Wschodnie.

Panorama Racławicka, która się mieści w budynku w kształcie rotundy, o żelaznej konstrukcji. Obrazy pędzla Wojciecha Kossaka i Jana Styki. Panorama otwarta od 9. rano do wieczora. Wstęp 60 gr.

Park Wiśniowskiego mieści się między ul. Kleparowską a Domem inwalidów na wzgórzu. Jest to niejako Golgota Lwowa i nosi też nazwę „Góry stracenia". Tracono tu już od początku XVIII. wieku przestępców i uczestników hajdamackich rozruchów na Ukrainie. Powiesili tu i pogrzebali bez trumien Austrjacy w r. 1847 dwu patrjotów za działalność konspiracyjną Józefa Kapuścińskiego i Teofila Wiśniowskiego. W r. 1895 wystawiło mieszczaństwo lwowskie na grobie męczenników piękny pomnik.

Ogród botaniczny z cieplarnią przy ul. św. Mikołaja obok zabudowań uniwersytetu, zawiera mnóstwo okazów botanicznych. We wnętrzu

pomnik Jana Śniadeckiego. Wstęp wolny.

Ogród Kościuszki (Jezuicki) między ulicami Kraszewskiego, Słowackiego, Marszałkowską i Mickiewicza. Miejse to nosiło dawniej nazwę „Łanu Rzeszowskiego“, który przez Kazimierza W. i Wł Jagiełłę miastu był nadany. W XVI w. był Łan w posiadaniu osób prywatnych, a z początkiem XVII. w. przeszedł na własność Jezuitów, którzy pobudowali tu folwark i cegielnię. Po kasacie zakonu rząd austrjacki sprzedał ogród osobie prywatnej. Dopiero w drugiej połowie ubiegłego stulecia przeszedł na własność gminy, a ogrodnik Bauer przyprowadził go do obecnego stanu. Dziś ogród jest ulubionem miejscem przechadzki. W porze letniej otwarta restauracja i codziennie koncerty muzyki.

Ogród Strzelnicy przy ul. Kurkowej. Otwarty dla publiczności, lecz mało uczęszczany.

Pomniki.

Pomnik Aleks. hr. Fredry na pl. Akademickim dłuta Lonarda Marconiego, postawiony staraniem Koła liter. artystycznego.

Pomnik Bartosza Głowackiego w parku Łyczakowskim, dłuta Juljana Markowskiego, odsłonięty r. 1906.

Pomnik Agenora Gołuchowskiego w ogrodzie Kościuszki, dłuta Cyprjana Godebskiego. Odsłonięty r. 1901.

Pomnik St. Jabłonowskiego obecnie na wałach hetmańskich wystawiony w XVIII. w. Dawniej był na dziedzińcu Kolegjum Jezuitów. Na obecnem miejscu ustawiono go r. 1860 i odnowiono.

Pomnik Jana Kilińskiego w parku Kilińskiego, dłuta Juljana Markowskiego.

Pomnik Adama Mickiewicza na pl. Marjackim, projektu artysty rzeźbiarza Antoniego Popiela. Jest to kolumna granitowa, na szczycie znicz

gorejący. Pod kolumną postać wieszcza z bronzu, nad którą unosi się genjusz.

Pomnik Jana Sniadeckiego w ogrodzie botanicznym.

Pomnik Jana Sobieskiego na Wałach hetmańskich, dłuta artysty rzeźbiarza Tadeusza Barącza. Odsłonięty w r. 1898.

Pomnik na pl. Smolki

Pomnik Kornela Ujejskiego przy ul. Akademickiej, dłuta Tad. Popiela. Odsłonięty w r 1901.

Pomnik Wiśniewskiego i Karpińskiego.

Studnia z statuami N. M. Panny pl. Marjacki.

Studnia w Rynku z statuami Adonisa, Afrodyty, Amfiryty Piosejdona.

Studnia z statuą Świtezianki.

Teatr miejski

przy pl. Gołuchowskich, zbudowany w latach 1897—1900 wedle planów

Zygmunta Gorgolewskiego w stylu niemieckiego renesansu z tympanonem i podwójnym szeregiem kolumn. Nad sceną kopuła z glorjetką. U frontu dwie figury kamienne dłuta Popiela, a na szczycie alegorje Wojtowicza. Wewnątrz kurtyna Henryka Siemiradzkiego.

Wysoki Zamek

rozpościera się w północno-wschodniej stronie Lwowa na wyniosłem wzgórzu, pokrytem szatą leśną. Na szczycie polana, na której usypano staraniem Fr. Smolki Kopiec Unji lubelskiej. Kamień węgielny założono 11. sierpnia 1869. W r. 1907 kopiec uległ znacznemu uszkodzeniu przez ulewę. U stóp kopca szczątki muru dawnego zamku zbudowanego przez Kazimierza W.

Wykaz ulic i placów m. Lwowa.

A.

Adamowa, III. z ul. Żółkiewskiej do Gabrjelówki
Akademicka, I. z pl. Marjackiego do pl. Akademickiego
Akademicki pl., I. u wylotu ulic Akademickiej, Fredry, i św. Mikołaja
Alembeków, III. od ul. Szpitalnej do ul. Kotlarskiej
Anczewskich, I. od ul. Sadownickiej do Polnej
Anny św. II. od ul. Kaźmierzowskiej do ul. Jachowicza
Antoniego (św.), IV. z ul. Łyczakowskiej do ul. Kurkowej
Arciszewskiego, III. od ul. Weteranów do ul. Inwalidów
Asnyka Adama, IV. od ul. Pańskiej do ul. Klonowicza
Arsenalska, M. z pl. Dominikańskiego do ul. Podwale

B.

Badenich, II. od ul. Ujejskiego do ul. Matejki
Bajkach (Na), II. ż ul. A. Potockiego do Sadownickiej
Balonowa, III. z ul. Żółkiewskiej do ul. Zamarstynowskiej
Bandurskiego ks. biskupa, od ul. Gipsowej do Listopada (dawniej Ogrodowa)
Barska, II. od ul. Grodeckie do ul. Krótkiej
Batorego Stefana, I. z pl. Halickiego do ul. Pańskiej
Beisera, III. z ul. Czackiego do ul. Rybiej
ema Józefa, II. z ul. Grodeckiej do ul. Janowskiej
Bema Józefa, plac, II. przy ul. Bema
Benedyktyńska, III. z pl. Strzeleckiego do pl. Benedyktyńskiego
Benadyktyński plac III. u wylotu ul. Benadyktyńskiej, Czackiego, Szkarpowej
Berka Joselowicza, III. od ul. Słonecz-

nej do ul. Źródlanej
Bernardyńska ul. M. od ul. Sobieskiego do ul. Wałowej
Bernardyński pl., l. u wylotu ulic, Serbskiej, Czarneckiego, Piekarskiej i Pańskiej
Bernsteina, lll. od ul. Kaźmierzowskiej do ul. Rappaporta
Białohorska od ul. Janowskiej do wsi Białohorszcza
Bielowskiego Aug., ul. l. od ul. Chorążczyzny do Sienkiewicza
Bielosko folwark, l. za rogatką Stryjską
Bilczewskiego ks. arcyb. plac, l. (dawny pl. Solarni) kościół św. Elżbiety
Bilińskich, ll. od Grodeckiej do Polnej
Blacharska, M. z pl. Wekslarskiego do ul. Ormiańskiej
Błonie, ll. z ul. Grodeckiej na Janowską
Boczkowskiego Kaspra, ll od ul. Grodeckiej ku ul. Kordeckiego
Boczna, ll. z ul. Brajerowskiej ku Krasickich (zamknięta)
Bogdanówka, folwark za rog. Stryjską

Bogdanówka, ll. obok rog. Grodeckiej na zachód
Bogusławskiego, l. z ul. Pełczyńskiej do ul. św. Łazarza
Boimów, M. z ul. Rutowskiego do ul. Za zbrojownią
Bojowa, lll. łączy ul. Marcina z ul Ogrodnicką
Bolesława Chrobrego, ll, łączy ul. Potockiego z ul. 29. Listopada
Bonifratrów, lV. pierwsza poprzeczna między Hoffmana a Głowińskiego
Borkowskich-Dunin, ll. od ul. Polnej do ul. 29. Listopada
Bourlarda, l. od ul. Batorego ku Akademickiej (bez wyjścia)
Bożnicza, lll. z Targowicy zbożowej do ul. Zółkiewskiej
Brajerowska, lll. z ul. Kaźmierzowskiej do Mickiewicza
Bramką (Pod), lll. z ul. Zółkiewskiej do Smerekowej
Brygidzka, ll. łączy ul. Karną z ul. Słoneczną
Bułgarska, l. łączy ul. Pełczyńskąz ul. Obertyńską

C.

Cebulna, ll. z pl. Krakowskiego do ul Bożniczej

Cechowa, III. między ul. Słoneczną a Gazową

Cetnarowska, IV. z ul. Łyczakowskiej do Cetnarówki

Chmielowskiego P., l. z ul. Mochnackiego do ul. Kaleczej

Chocimska, boczna od ul. Grodeckiej do Niemcewicza

Chodkiewicza, ll. od ul. Nabielaka do ul. A. Potockiego

Chodorowskiego, l. od ul. św. Łazarza do ul. Wronowskich

Chorążczyzna, l. od ul. Krzywej do ul. Ossolińskich

Chorążczyzny plac, l. (zob. Dąbrowskiego Wacł. plac)

Chrzanowskiej, ll. z ul. Kopernika do ul. L. Sapiehy

Cicha, l. z pl. Dąbrowskiego Wacł. ku ul. Ossolińskich

Cłowa. IV. z pl. Cłowego do ul. Piekarskiej

Cłowy plac, IV. przy ul. Czarneckiego
Cmentarna, ll. z ul. Szeptyckich do cment. Grodeckiego
Czachowskiego, ll. między ul. Rycerską a Trauguta
Czackiego, lll. z pl. Benedyktynek do Starego Rynku
Czarna, lll. z ul. Starozakonnej do pl. św. Teodora
Czarneckiego, M. l. IV. z placu Bernardyńskiego do ul. Teatyńskiej
Częstochowska, ll. między ul. Kordeckiego a Świętokrzyską
Czysta, l łączy ul. Widok z Kadecką
Czwartaków, ll. łączy ul. Pod Stoczkiem z ul. Szymonowiczów

D.

Daniłowiczów, ll. łączy ul. Borkowskich z ul. Lwowskich Dzieci
Dąbczańskiej H. l. z ul. Ossolińskich do Cytadeli
Dąbrowskiego H., l. z ul. Stryjskiej do ul. Pułaskiego
Dąbrowskiego Wacława, pl. l. z ul.

Chorążczyzny do ul. Sienkiewicza
Dębem (Pod), III. z ul. Zródlanej do Słonecznej
Dekerta, II. od ul. Leszczyńskiego do ul. Bema
Długosza, I. z ul. św. Mikołaja do ul Supińskiego
Dobrzańskiego Jana, IV. przecznica między ul. Łyczakowską a Pijarów
Dojazdowa, II. z ul. Głowackiego do ul. Bema
Domagaliczów, IV. boczna ul. Ochronek
Dominikańska, M. z Rynku do pl. Dominikańskiego
Dominikański pl., M. przed kość. OO. Dominikanów
Domsa, II. od ul. św. Teresy do ul. Szeptyckich
Duninów Borkowskich, II. z ul. Lw. Dzieci do ul. 29. Listopada
Ducha św. pl., M. między ul. Rutowskiego i Hetmańską
Dulębianki, I. między ul. Romanowicza a ul. św. Mikołaja
Dwernickiego J., I. z ul. św. Zofji do ul. Snopkowskiej

Dwudziestego dziewiątego listopada, od ul. Leona Sapiehy do Kulparkowa
Dylewskich, l. przedłużenie ul. Kadeckiej między szkołą Kadecką a miejskim Zakł. sierót
Działyńskich, II. od ul. Grodeckiej do ul. Kętrzyńskiego
Dzieci Lwowskich, ll. od ul. Leona Sapiehy do ul. Błotnej
Dzieduszyckich, M. od ul. Rutowskiego do ul. Hetmańskiej

F.

Franciszkańska, IV. od ul. Kurkowej do Łyczakowskiej
Franciszkański plac, (zob. Gwardji narodowej plac)
Fredry, l. od ul. Batorego do pl. Akademickiego
Frydrychów, I. od ul. Lelewela do ul. Kaleczej
Furmańska, II. od ul. Legjonów do ul. Kazimierzowskiej

G.

Gabrjelówce, (Na), lll. z ul. św. Marcina do Adamowej

Gaszyńskiego, I. od ul. Zielonej do bursy Grunwaldzkiej
Gazowa, III. z ul. Słonecznej do zakładu gazowego
Gęsia, III. z ul. Kazimierzowskiej do pl. Rzeźni
Gipsowa, II. od. ul. Sadownickiej do ul. Błotnej
Gliniańska, IV. między ul. Łyczakowską a Piekarską
Głęboka, II. z ul. Leona Sapiehy do ul. na Bajkach
Głowackiego B., II. z ul. Grodeckiej do ul Dojazdowej
Głowińskiego, IV. z ul. Łyczakowskiej do Piekarskiej
Goldmana Bernarda, II. łączy ul Janowską z ul. Pilichowską
Gołąba Andrzeja, IV. od ul. Hoffmana do Głowińskiego
Gołuchowskich pl, M. między ul. Legjonów, Kaźmierzowską, Hetmańską i Wałami Hetmańskimi
Górska, I. przecznica między ul. Widok a ul. Małachowskiego
Grecka, I. łączy ul. Pełczyńską z ul.

Obertyńską
Grochowska, II. pierwsza boczna od ul. 29. Listopada na t. zw. Francówce
Gosiewskiego, VI. od ul. Sakramentek do ul. Kochanowskiego
Grodecka, II. z ul. Kaźmierzowskiej do rogatki
Grodzickich, M. z Rynku do pl. Strzeleckiego
Grozwajera Marcina, II. łączy ul. Potockiego z ul. Murarską
Grottgera, IV. z ul. Łyczakowskiej do Franciszkańskiej
Grunwaldzka, II. od ul. Sadownickiej do 29. Listopada
Gwardji narodowej plac, IV. między ul. Kurkową, Karmelicką i Franciszkańską

H.

Halicka, M. z Rynku do pl. Halickiego
Halicki pl., M. między pl. Marjackim i pl. Bernardyńskim
Hausmana pasaż, II. między ul. Sykstuską, Legjonów i Trzeciego Maja, (w hotelu Grand)

Hausnera Ot., IV. od ul. Łyczakowskiej do ul. Pijarów
Heninga, IV. boczna ul. Łyczakowskiej koło nr. 83
Herburtów, I. boczna ul. Kadeckiej
Hetmańska, M. od pl. Marjackiego do pl. Gołuchowskich
Hermana Jakóba (dawniej Młynarska) od Zamarstynowskiej półkołem
Hołmana Op., IV. od ul. Łyczakowskiej do ul. Piekarskiej

I.

Inwalidów, III. z ul. Źródlanej do ul. Kleparowskiej
Issakowicza, II. od ul. A. Potockiego do drogi Wuleckiej

J.

Jabłonowskich, I. z ul. Zielonej do ul. Stryjskiej
Jachowicza, II. między ul. Bernsteina a Kleparowską
Jacka św., I. od ul. Jabłonowskich do ul. Zielonej

Jadwigi królowej, II. od ul. Grodeckiej do ul. Kordeckiego
Jagiellońska, II. z ul. Legjonów do pl. Smolki
Jałowiec, IV za rogatką Łyczakowską
Jana św., III. od Starego Rynku do ul. Lwiej
Janowska, II. od ul. Kazimierzowskiej do rogat i Janowskiej
Japońska, II. boczna ul. Głębokiej
Jasna, I. łączy ul. Zieloną z ul. Kochanowskiego
Józafata św., II. z ul. Grodeckiej do ul. Szeptyckich
Józefa św., IV z ul. Słodowej na ul. Kurkową
Jura św. pl, ll. przed cerkwią metr. teko imienia
Jusglacówka (Jusgladówka), l. za rogatką Stryjską

K.

Kącik, l. łączy ul. Zyblikiewicza z ul. Jabłonowskich
Kądecka, I. z ul. Pełczyńskiej do ul. Stryjskiej

Kadiego, IV. łączy ul. Piekarską z ul. Pijarów
Kalecza, I. z Zimorowicza do Cytadeli
Kamienna, l. z ul. Pańskiej do Batorego
Kamińskiego, M. z ul. Krakowskiej do Rutowskiego
Kampiana, l. z ul. Kochanowskiego do Zielonej
Kąpielna, III. z ul. Żółkiewskiej do Zakładu Kisielki
Kapitulny plac, M. w około kościoła Archikatedralnego
Karaicka, III. od ul. Żółkiewskiej ku Podzamczu
Karmelicka, IV. z ul. Czarnieckiego do pl. Gwardji nar.
Karna, II. z ul. Kazimierzowskiej do ul. Szpitalnej
Karpacka, I. przecznica między ul. Królewską a Kordjana
Karpińskiego, II. z pl. św. Jura do Leona Sapiehy
Kasztelańska, II. łączy ul. Grodecką z ul. Niemcewicza
Kazimierzowska, II. z pl. Gołuchowskich do ul. Krasickich

Kętrzyńskiego, w przedłużeniu ul. Szeptyckich od ul. Leona Sapiehy do ul. Za rogatką

Kilińskiego, M. z ul. Hetmańskiej do ul. Rutowskiego

Kingi św., III. z ul. Żółkiewskiej do ul. Marcina

Kisielki, III. od ul. Teatyńskiej do zakładu Kisielki

Klasztorna, III. z ul. Teatyńskiaj na Wysoki Zamek

Kleinowska, II. z ul. Sykstuskiej do ul. Kraszewskiego

Kleparowska, II. od ul. Janowskiej do granicy miasta

Klonowicza, IV. od ul. Kochanowskiego do ul. Piekarskiej

Kłuszyńska, IV. od ul. Łyczakowskiej (l. 48) do Pijarów

Kochanowskiego Jana, IV. z ul. Batorego na Pohulankę

Kohnowska, III. z pl. Strzeleckiego dó ul. Benedyktyńskiej

Kołłątaja, II. z pl. Smolki do ul. Kazimierzowskiej

Konopnickiej Marji, IV. przecznica między ul. Łyczakowską a Pijarów
Kopalna IV. z ul. Łyczakowskiej w pole
Kopernika, l. ll. z pl. Marjackiego do drogi Wuleckiej
Kopcowa, IV. z Teatyńskiej na Kopiec
Koralnicka, l. z pl. Akademickiego do ul. Zimorowicza
Kordeckiego, ll. od pl. Bema do ul. na Błonie
Kordjana, l. boczna ul. Zielonej do bursy Grunwaldzkiej
Korniaktów, M. z ul. Krakowskiej do ul. Rutowskiego
Korzeniowskiego, ll. od ul. Alembeków do ul. Berka
Kosynierska, l. przecznica między ul. Kadecką a Wulecką
Kościelna, lll. z pl. Krakowskiego do pl. Srzeleckiego
Kościuszki, ll. z ul. Sykstuskiej do pl. Smolki
Kotlarska, ll. z ul. Berka do Szpitalnej
Kotlarewskiego, ll. boczna ul. L. Sapiehy naprzeciw gmachu żandarmerji

Kozielnicka, l. boczna od ul. Stryjskiej poza torem Cetnera
Krakowska, M. z Rynku do placu Krakowskiego
Krakowski pl., III. między ulicami: Krakowską, Żółkiewską, Rutowskiego i pl. Gołuchowskich
Krasińskiego, l. boczna od ul. Tarnawskiego, na t. zw. Rollerówce
Krasickich, ll. z ul. Mickiewicza do ul. Kazimierzowskiej
Krasuczyn, l. za rogatką Snopkowską
Kraszewskiego, ll. z ul. Słowackiego do ul. Kleinowskiej
Krawiecka, M. z ul. Sobieskiego do ul. Wałowej
Królewska, l. łączy ul. Krasińskiego z ul. Zieloną
Krótka, ll. z ul. Gródeckiej do ul. Na Błonie
Krupiarska, IV. z Łyczakowskiej w pole
Krzemieniecka, II. od ul. Głębokiej do 29. Listopada
Krzywa, ll. z pl. Halickiego do ul. Chorążczyzny

Krzywczycka, IV. z Łyczakowskiej w pole
Kubasiewicza, z ul. Grodeckiej do ul. Kętrzyńskiego
Kulczyckiego, ll. boczna od ul. Niemcewicza
Kulparkowska droga, ll. od rogatki Grodeckiej do Kulparkowa
Kurkowa, IV. z ul. Czarnieckiego do ul. Leśnej
Kuszewicza Samuela, lll. od ul. Hermana do Zamarstynowskiej

L.

Legjonów, ll. od pl. Marjackiego do pl. Gołuchowskich
Lelewela, l. z pl. Akademickiego do ul. Chmielowskiego
Lenartowicza, ll. od ul. Kopernika do Potockiego
Leśna, IV. z ul. Słodowej na Longszanówkę
Leszczyńskiego króla, ll. z ul. Krótkiej do Świętokrzyskiej
Leona Sapiehy, l. ll. z ul. Kopernika do Grodeckiej

Lindego, l. z ul. Kopernika do ul. Sienkiewicza
Listopada 29., ll. od ul. L. Sapiehy do Kulparkowa
Lubieńska droga, ll. z ul. Grodeckiej do Kulparkowa
Lubomirskich, lll. boczna od ul. Piastów
Lwia, lll. ze Starego Rynku do ul. Sieniawskiej

Ł.

ąckiego El., z ul. Leona Sapiehy do Chrzanowskiej
Łamana, lll. z ul. Łaziennej na plac Rzeźni
Łazarza św., l. z ul. Kopernika do Cytadeli
Łazienna, lll. z pl. Rzeźni do Bożniczej
Łokietka, lll. boczna ul. Hermana
Łozińskiego Wł., l. łączy pl. Akademicki z ul. Batorego
Łukasińskiego, M. z ul. Hetmańskiej do Rutowskiego

Łukiewicza (droga), l. z ul. Dwernickiego do św. Zofji
Łyczakowska, IV. z ul. Czarnieckiego do rogatki

M

Machabeuszów, III. z ul. Owocowej do Bożniczej
Mączna, IV. z ul. Łyczakowskiej w pole
Magazynowa, II boczna od ul Bema
Maja Trzeciego, II. z ul. Jagiellońskiej do Słowackiego
Mała, IV. boczna od ul. Słodowej
Małachowskiego Godzimira, l. łączy ul. Czystą z ul. Otwartą
Małeckiego Ant. l. z ul. Zimorowicza ku ul. Lelewela
Marcina św., III. z ul. Żółkiewskiej do Zamarstynowa
Marka św., I. z ul. Zyblikiewicza do ul. Długosza
Marszałkowska, II. z ul. Mickiewicza do 3. Maja
Marjacki pl., M. między ulicami: Aka-

demicką, Kopernika, Legjonów, Hetmańską, Rutowskiego i pl. Halickim
Marji Magdaleny, ll. od ul. A. Potockiego do Nabielaka
Marji Snieżnej pl., lll. koło kościoła tegoż imienia
Matejki, ll. z ul. Kleinowskiej do ul. Mickiewicza
Mazurówka, IV. za cmentarzem Łyczakowskim
Mejzelsa, lll. z ul. Kleparowskiej do Szpitalnej
Michalskiego Michała, l. łączy ul. Zieloną i ul. Kochanowskiego
Michała św., ll. z ul. Kościuszki (bez wyjścia)
Mickiewicza, ll. z ul. Jagiellońskiej do pl. św. Jura
Miejska, ll. boczna od ul. Bogdanówki
Mikolasza Pasaż, ll. między ul. Kopernika a Sienkiewicza
Mikołaja św., l. z pl. Akademickiego do ul. Zyblikiewicza
Miłkowskiego, lV. od ul. Kochanowskiego w głąb ku Piekarskiej

Miodowa, lll z ul. Zamarstynowskiej do Słonecznej
Misjonarska, lll. z ul. Żółkiewskiej do Pełtewnej
Misjonarski pl., lll. między ul. Zamarstynowską a Słoneczną
Modrzejewskiej Heleny, ll. między ul. Grunwaldzką a Szymonowiczów
Moniuszki, ll. między ul. Szopena a Brajerowską
Mochnackiego, l z pl. Akademickiego do ul. Supińskiego
Murarska, ll. z ul. na Bajkach do Szymonowiczów

Nabielaka, ll. od ul. A. Potockiego ku drodze Wuleckiej
Nęckiego, lll. boczna ul. Szpitalnej
Niecała, ll. z Brajerowskiej ku Krasickich
Niemcewicza, ll. od ul. Bema do ul. Leszczyńskiego
Nikorowicza Józefa, ll. z ul. Leona Sapiehy do Ujejskiego

Nowy Swiat, II. łączy ul. Głęboką z ul. Murarską
Nowej Rzeźni, III. ze Zborowskiej i Żółkiewskiej do nowej Rzeźni

O.

Obertyńska, II w bok od ul. Żyblikiewicza do Pełczyńskiej
Objazd, III. z ul. Zamarstynowskiej do Żółkiewskiej
Obozowa, I. od ul. Pełczyńskiej
Obwodowa, II. druga boczna od ul. Listopada na t. zw. Francówce
Ochronek, IV. z ul. Kochanowskiego do Sakramentek
Ogórkowa, III. z ul. Studziennej do ul. Podzamcze
Ogrodnicka, III. boczna ul. Bojowej
Okólskiego Szymona, II. łączy ul. Murarską z 29. Listopada
Ormiańska, M. z ul. Rutowskiego do klasztoru OO. Dominikanów (zamku)
Orzechowa, III. z ul. Żółkiewskiej Żółkiewskiej do Podzamcza

Orzeszkowej Elizy, ll. od ul. Sadownickiej do Gipsowej
Ossolińskich, l. z ul. Kopernika do Zimorowicza
Ostrogskich, II boczna ul. Bema.
Ostrołęcka, ll. łączy ul. Potockiego z ul. 29 Listopada.
Otwarta. I. łączy ul. Widok z ul. Dylewskich.
Owocowa, lll. z ul. Cebulnej do Smoczej.

P.

aderewskiego, ll. od ul. Krasickich do Brajerowskiej.
Padury Tymka, boczna Sykstuskiej, naprzeciw bibljoteki Baworowskich.
Panieńska, lll. z ul. Zamarstynowskiej do św. Marcina.
Pańska, I. IV, od ul. Czarnieckiego do Zyblikiewicza i Zielonej.
Pasieczna droga, IV. za rogatką Łyczakowską.
Pasieki halickie, I. za Pohulanką.
Pasieki Łyczakowskie, IV. za Pohulanką.

Paulinów, IV z ul. Łyczakowskiej do Piaskowej.
Pawła św., IV. z ul Piekarskiej do św. Piotra
Pełczyńska, I. z ul. Zyblikiewicza do drogi Wuleckiej.
Pełtewna, III. od pl. Solskich do pl. Misjonarskiego.
Piaskowa, IV. z ul. Słodowej do ul. Paulinów.
Piastów, III. z Balonowej do Panieńskiej.
Piekarska, IV. z ul. Pańskiej do cmentarza Łyczakowskiego.
Piesza, III. z pl. Benedyktynek ku Skarpom (zamknięta)
Pijarów, IV. od ul. Głowińskiego do Cetnarowskiej.
Pilichowska, II. z ul. Janowskiej do cmentarza izr.
Pilnikarska, III z ul. pod Bramką do Starego Rynku.
Piotra św., IV. z ul. Łyczakowskiej do Kochanowskiego.
Pochyła, I. przecznica od ul. Kadeckiej do Szczytowej.

Podgórna, III. ze Starego Rynku ku Spadzistej (zamknięta)

Podkolejowa, II od rogatki Gródeckiej do magazynów kolejowych.

Podleskiego W, II. z ul. Brajerowskiej do pl. Smolki.

Pod Stoczkiem, II. łączy ul. A. Potockiego z Murarską

Podwale, M. z ul. Wałowej do pl. Strzeleckiego.

Podzamcze, III z ul. Żółkiewskiej do Studziennej.

Pohulanka, I. przy końcu ul. Kochanowskiego.

Pola Wincentego, I od ul. Zielonej do Kochanowskiego.

Pompierska, III. z ul. Miodowej do Misjonarskiej.

Poniatowskiego Józefa, I. z ulicy św. Zofji do parku Jana Kilińskiego.

Ponińskiego Wincentego, I z ul. św. Zofji do parku Kilińskiego.

Potockiego Andrzeja hr., II. od ul. Leona Sapiehy, obok szkoły im. Marji Magdaleny (dawniej Krzyżowa).

Prowiantowa, ll. boczna od ul. Bema równoległa do Magazynowej.
Przerwana, ll. z ul. Słonecznej do ul. Pełtewnej.
Pszczelna, IV. boczna ul. Łyczakowskiej.
Pułaskiego, l. z ul. św. Zofji do parku Kilińskiego.

R.

Racławicka, l. od ul. św. Zofji do ul. Poniatowskiego.
Rahozy Michała, l. z ul. Kętrzyńskiego do Lwowskich Dzieci.
Rappaporta, ll. z ul. Szpitalnej do Kleparowskiej.
Reja Mikołaja, IV. z ul. Hoffmana do Głowińskiego.
Rejtana, ll. z ul. Jagiellońskiej do św. Stanisława.
Romanowicza, l. z ul. Fredry do Zyblikiewicza.
Romanowskiego Miecz., l. od Długosza do Zyblikiewicza.
Ruska, M. z Rynku na Podwale.

Rutowskiego Tadeusza. M. z pl. Marjackiego do Krakowskiego.
Rybacka, l. boczna ul. Kochanowskiego.
Rybia, III. z pl. Marji Śnieżnej do Starego Rynku.
Rycerska, II. z ul. Leszczyńskiego do ul. na Błonie.
Rynek, M. około Ratusza.
Rynek Stary, III. między ul. Żółkiewską, Czackiego, Rybią, Lwią, Pilnikarską.
Rzeźbiarska, IV. z ul. Łyczakowskiej do Skrzyńskiego.
Rzeźni pl. III. między ul. Rzeźną, Łazienną, Pełtewną, Wagową.
Rzeźna, III. od ul. Kaźmierzowskiej do Rzeźni
Rzeźnicka, II. z ul. Jagiellońskiej do Kazimierzowskiej.

S.

Sądowa, II. boczna ul. Gródeckiej obok aresztów miejskich (zamknięta)
Sakramentek, IV. z ul. Piekarskiej do Gosiewskiego.

Sapiehy Leona, l. II z ul. Kopernika do Gródeckiej.
Sawy, IV. od ul. Kurkowej do Unji Lubelskiej.
Schodowa, III. z ul. Sieniawskiej na ul. Zamkową.
Senatorska, l. od ul. Romanowicza do Batorego.
Serbska, M. z Rynku do pl. Bernardyńskiego.
Sichowska droga, l. za rogatką Zieloną.
Siemiradzkiego H., II. od 29 Listopada do Gipsowej.
Sieniawska, III. z ul. św. Jana do Klasztornej.
Sienkiewicza, M. z pl. Marjackiego do pl. Dąbrowskiego.
Sierpowa, l. łączy ul. Zieloną z ul Torosiewicza.
Skałce (Na), 1 między ul. Jabłonowskich a Zyblikiewicza.
Skarbkowska, M. od pl. Gołuchowskich do ul. Podwale.
Skargi Piotra, II. z ul. Gródeckiej na pl. św. Jura.

Skrzyńskiego, IV. z ul. Łyczakowskiej do Piekarskiej.

Słodowa, IV. z ul. Łyczakowskiej do ul. Piaskowej.

Słoneczna, III. od ul. Szpitalnej do ul. Pod Dębem.

owackiego, II. z ul. Kopernika do ul. 3-go Maja.

Smerekowa, III. ze Starego Rynku do Zamkowej.

Smocza, III. pl. Krakowskiego do ul. Starotandetnej.

Smolki Fr. pl. II. między ul. Kościuszki, Mickiewicza, Jagiellońskiej i Kołłątaja.

Śniadeckich, z ul. Leona Sapiehy go A. Potockiego.

Śnieżna, III. z pl. P. Marji Śnieżnej do pl. Benedyktyńskiego.

Snopkowska, I. z ul. św. Zofji w pole.

Sobieszczyzna, IV. z ul. św. Wojciecha do Strzelnicy miejskiej (zamknięta)

Sobieskiego, M. z pl. Marjackiego do ul. Czarnieckiego.

Sodowa, ll. łączy ul. Potockiego z ul. wiodącą obok fabryki „Zdrowie“.
Sokoła, l. od ul. Zimorowicza do Chorążczyzny.
Spadzista, lll. z ul. Smerekowej do ul. Zamkowej.
Stanisława św., ll. z ul. Legjonów do Rzeźnickiej.
Starotandetna, lll. z ul. Żółkiewskiej do pl. św. Teodora.
Starozakonna, lll. z ul. Smoczej do pl. Solskich.
Stary Rynek, pl. lll. w około nowej synagogi przy ul. Żółkiewskiej.
Staszica, l. z ul. Chorążczyzny do Zimorowicza.
Stroma, lll. z Żółkiewskiej do Zamkowej.
Stryjska, l. od ul. Zyblikiewicza do rogatki Stryjskiej.
Strzelecka, M. z ul. Krakowskiej do pl. Strzeleckiego.
Strzelecki pl., M. między ul. Krakowską a Wałami gubernatorskimi.
Strzemię Jakuba, między ul. Długosza a Zyblikiewicza.

Studzienna, III. z ul. Żółkiewskiej do Podzamcza.
Stycznia 22, I. między ul. Snopkowską a Zieloną.
Supińskiego Józefa, I. z ul. Pełczyńskiej do cytadeli.
Świętokrzycka, II. od ul. Janowskiej do Na Błonie.
Sykstuska, II. z ul. Legjonów do Leona Sapiehy.
Szajnochy, II. z ul. Kopernika do ul. Sykstuskiej.
Szaszkiewicza, II. boczna od ul. Kotlarewskiego.
Szczytowa, I. przecznica między ul. Kosynierską a Czystą.
Szewczenki, I. od ul. Zielonej do Kochanowskiego.
Szeptyckich, II. od pl. Jura do Sapiehy.
Szkarpowa, III. z pl. Benedyktyńskiego do Teatyńskiej.
Szklarska, M. z ul. Boimów ku Ruskiej (bez wyjścia).
Szklana, III. z ul. Żółkiewskiej do św. Marcina.

Szopena, ll. z ul. Podleskiego ku Kazimierzowskiej (zamknięta).
Szpitalna, lll. z ul. Kazimierzowskie do Weteranów.
Szumlańskich, ll. z ul. Grodeckiej do Szeptyckich.
Szwedzka, ll. boczna ul. Janowskiej (zamknięta).
Szymona, św., z ul. Batorego do ul. Krzywej.
Szymonowiczów. l. z ul. Sadownickiej do drogi Wuleckiej.

T.

Tańskiej Klem., l. od ul. Akademickiej do Sienkiewicza.
Targowica zbożowa, pl. ll. obok ul. Słonecznej.
Tarnowskiego, l. od ul. Zielonej do św. Jacka.
Tatarska, lll. z ul. Zamkowej do Zamarstynowskiej.
Teatyńska, lV. z ul. Klasztornej do drogi Kisielki.
Technicka, ll. z ul. Matejki do Ujejskiego.

Teodora św. pl, III. między ul. Pełtewną, Węglarną i Wesołą.
Tercjarska, I. boczna ul. Kleparowskiej.
Teresy św., II. z pl. św. Jura do Leona Sapiehy.
Tkacka, III. z ul. Zamarstynowskiej do św. Marcina.
Torosiewicza, I. z ul. Zielonej do Kochanowskiego.
Traugutta, II. od ul. Leszczyńskiego do Na Błonie.
Trybunalska, M. z Rynku do ul. Rutowskiego.
Trybunalski pl., M. między ul. Rutowskiego i Trybunalską.
Trzeciego Maja, II. z ul. Jagiellońskiej do Słowackiego.
Turecka, II. boczna ul. Pełczyńskiej.

U.

Ubocz, IV. z ul. Łyczakowskiej ku ul. Krupiarskiej.
Ujejskiego Kornela, II. z pl. św. Jura do Sykstuskiej.

Unji Brzeskiej, pl., l. z ul. Kętrzyńskiego do Lwowskich Dzieci.
Unji Lubelskiej, IV., z ul. Kurkowej do Teatyńskiej.

W.

Wagilewicza, l. z ul. Zielonej do Kochanowskiego.
Wagowa, III. z ul. Słonecznej do pl. Rzeźni.
Wałowa, M. z pl. Marjackiego do Wałów gubernatorskich.
Wandy, II. między Rycerską a Kordeckiego.
Warneńczyka, IV. od Corsa Sokołów do Cetnarowskiej.
Warzywna, l. przecznica między ul. Widok a Małachowskiego.
Warsztatowa, II. między ul. Rycerską a Kordeckiego.
Wąska, IV. z ul. Łyczakowskiej ku ul. Piekarskiej.
Wekslarski pl. M. między ul. Blacharską i Boimów.
Wesoła, III. z pl. św. Teodora do Starozakonnej.

Weteranów, III. od ul. Kleparowskiej do Zródlanej.
Węglana, III. z ul. Starozakonnej do ul. Pełtewnej.
Wiatrakowa, IV. z ul. Łyczakowskiej do parku Łyczakowskiego.
Widok. I. łączy ul. Kosynierską z drogą Wulecką.
Wierzbowa, I. między ul. Ponińskiego a św. Zofji.
Wilczków, III. z ul. Panieńskiej do ul. Tkackiej.
Wiśniowieckich, I. z ul. Sadownickiej do Na Bajkach.
Wodna, II. z Szpitalnej do Zródlanej.
Wojciecha św., IV. od ul. Teatyńskiej do Zniesienia.
Wójtowska, IV. boczna ul. Łyczakowskiej ku dworcowi kolejowemu.
Wolności, II. boczna ul. Janowskie- do parku Wiśniowskiego.
Wołoska, I. boczna ul. Snopkowskiej
Wołyńska, III. łączy ul. Żółkiewską z ul. Nowej Rzeźni.
Wronowska, I. z ul. Kopernika do cytadeli.

Wspólna, l. łączy ul. Widok z Małachowskiego.
Wulecka (droga), l. z ul. Kopernika na Wulkę.
Wulka, l. z Wuleckiej drogi.
Wybranowskiego, lll. z ul. Zamarstynowskiej do Hermana.
Wyspiańskiego, St. od ul. Słodowej.

Z.

Zacerkiewna, M. z ul. Blacharskiej na Podwale.
Zacharjewicza, ll. z ul. Leona Sapiehy do Karpińskiego.
Zaciszna, ll. boczna od ul. Traugutta.
Zakątna, lll. z pl. św. Teodora do ul. Pełtewnej.
Zamarstynowska. lll. z ul. Żółkiewskiej do rogatki Zamarstynowskiej.
Zamknięta, ll. z ul. Gródeckiej ku Mickiewicza (zamknięta).
Zamkowa, lll. z ul. Klasztornej na Wysoki Zamek.
Zamojskiego J., l. z ul. Zielonej do Kochanowskiego.

Zaścianek, l. łączy ul. 22 Stycznia z ul. Snopkowską.
Zbaraska, ll. z ul. Sadownickiej do ul. Lwowskich Dzieci.
Za Zbrojownią, M. z ul. Sobieskiego do ul. Podwale.
Zborowska, III. z ul. Żółkiewskiej do św. Marcina.
Zdrowie, ll. z ul. Na Bajkach do ul. Grozwajera.
Zgody pl., ll. u zbiegu ul. Murarskiej i Japońskiej.
Zielona, l z ul. Pańskiej do rogatki Zielonej.
Ziemiałkowskiego, ll. od ul. Badenich.
Żimorowicza, l. z ul. Akademickiej do Kaleczej.
Złota, ll. łączy ul. Kleparowską z ul. Pilichowską.
Zniesienie, IV. z ul. św. Wojciecha do Zniesienia.
Zofji św., l. z ul. Stryjskiej do granicy miasta.
Zyblikiewicza, l. z ul. Pańskiej do ul. Stryjskiej.

Zygmuntowska, ll. z ul. Mickiewicza do Grodeckiej.
Źródlana, ll. z Szpitalnej do Kleparowa.

Ż.

Żmurki, l. boczna ul. Wuleckiej.
Żółkiewska, lll. od pl. Krakowskiego do rogatki Żółkiewskiej.
Żulińskiego, Tad., IV. z ul. Łyczakowskiej do Piekarskiej.
Żyżyńska, l. poza szkołą przemysłową, równoległa do ul. Snopkowskiej.

Adresy najważniejszych władz, urzędów, instytucji prywatnych we Lwowie.

Administracja podatków:

Lwów, plac Cłowy 1.

Akademje:

Handlowa, ul. Skarbkowska 39.
Weterynarji, ul. Kochanowskiego 67 tel. 48.
Rolnicza, Dublany, tel. 281.
Lasowa, św. Marka 1.

Asekuracje:

Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń, Wronowskich 9

Banki:

Bank Polski, Oddział ul. Mickiewicza 8 i Brajerowska 17.
Bank Gospodarstwa Krajowego, Oddział ul. Kościuszki 11.
Akcyjny Bank Hipoteczny, Zakład główny pl. Halicki 15.
Akcyjny Bank Związkowy, Centrala ul. Akademicka 4.

Bank Cukrownictwa w Poznaniu, Oddział, ul. Kopernika 9.

Bank Dyskontowy Warszawski, Oddział ul. 3-go Maja 14

Bank Komercjalny, Oddział ul, Legjonów 1.

Bank Małopolski, Oddział ul. 3-go Maja 10.

Bank Naftowy, Centrala ul. Leona Sapiehy 3.

Bank Rolniczy, Centrala ul. Kopernika 20, Oddział maszyn, ulica Grodecka 56-58.

Bank Unji w Polsce, Zakład gł. ul. Hetmańska 12.

Bank Ziemian, Centrala ul. Kopernika 4.

Bank Ziemi Polskiej w Lublinie, Oddział ul. Jagiellońska 8.

Bank Zjednoczonych Ziem Polskich. Oddział ul. Hetmańska 10.

Bank Związku Spółek Zarobkowych, Oddział ul. Jagiellońska 1.

Łódzki Bank Depozytowy, Oddział ul. Kościuszki 8.

Polski Bank Handlowy, Oddział ul. Halicka 19.
Palski Bank Przemysłowy, Centrala ul. 3-go Maja 9.
Polski Bank Rolny, Oddział ul. Halicka 21.
Powszechny Bank Kredytowy, Centrala ul. Jagiellońska 5-7.
Powszechny Bank Związkowy w Polsce, Zakład główny pl. Smolki 5.
Zemelnyj Bank Hipotecznyj, Centrala ul. Podwale 7, Agent. miej. ul. Rejtana 8.
Ziemski Bank Kredytowy, Centrala ul. Jagiellońska 2.

Bibljoteki

partz str. 31—35.

Dóbr i lasów państwowych

Dyrekcja

ul. Chorążczyzny 17.

Elektryczne Miejskie Zakłady

ul Wulecka 2., tel. 490, ul. Czarneckiego 5, tel. 193.

Gazowy Miejski Zakład

ul. Gazowa 28, tel. 492.

Giełda Pieniężna
ul. Akademicka 17, tel. 766, 1919, 299.

Giełda zbożowa i towarowa
ul. Rejtana 6, tel. 1890, 1272.

Gminy wyznaniowe:
Ewangelicka, ul Zielona 11-13.
Izraelicka, ul. Bernsteina 12.

Inspektorat pracy okręgowy
ul. Kopernika 42b.

Inspektorat skarbowy okręgowy
ul. Podwale 3.

Izba adwokatów (lwowska)
ul. Grodzickich 1.

Izba aptek. Małopolski Wschodn.
ul. Mikołaja.

Izba inżynierska Małopolski
ul. Zimorowicza 9 III p.

Izba lekarska
ul. Lindego 5.

Izba notarjalna
ul. Jagiellońska 12.

Izba Państw. kontroli Lwowska
ul, Zyblikiewicza 10, tel. 298.

Izba Stowarzyszeń rękodzielniczych i przemysłowych
plac Strzelecki

Izba Skarbowa we Lwowie

plac św. Ducha 1, tel. 3.122.
Dyrektor Izby: Prezes dr. Ignacy Weinfeld.
Zastępca Dyrektora: dr. Pollak.
Wydział I. Ogólny administacyjny.
Wydział II. Podatki bezpośrednie.
Wydział III. Rachunkowo kasowy.
Wydział IV. Podatki pośrednie i monopole państwowe.
Wydział V. Należytości stemplowe i bezpośrednie.
Wydział VI. Celny,
Wydział VII. Emerytalny.

Kasa Chorych m. Lwowa

ul. Brajerowska 8, tel. 361 i 1930.

Kasa Chorych Powiatowa

ul. Królowej Jadwigi 4. tel. 11-82.

Kolei Dyrekcja

ul. Zygmuntowska, tel. 32.
Prezes inż. Prachtel-Morawieński
Wydział I. Sprawy osobiste, humanitarne i sanitarne.
Wydział II. Sprawy prawnicze i administracyjne.

Wydział III. Budowa i konserwacja kolei.
Wydział IV. Woźnictwo i warsztaty mechaniczne.
Wydział V. Ruchowy (eksploatacyjny).
Wydział VI. Handlowo-Przewozowy.
Wydział VII. Kontrola dochodów.
Wydział VIII. Rachunkowy
Wydział IX. Zasobowy.

Konsulaty:

Austrja.

Lwów, Pełczyńska 35. Konsulat hon. Baczewski Stefan, konsul hon. Okrąg: Województwo lwowskie tarnopolskie i stanisławowskie.

Belgja.

Lwów, plac Marjacki 7. Konsulat hon. Desire Spitaels, konsul hon. Okrąg: wojew. krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Brazylja.

Lwów, Lindego 9. Wicekonsulat hon. Kieszkowski Stanisław Henryk, wicekonsul hon.
Okrąg: wojew. krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Czechosłowacja.

Lwów, 3 go Maja 2. Konsulat
Stilip Frantisek, konsulat,
Novotny Aleksander, wicekonsul.
Okrąg: wojew. lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Francja.

Lwów, Czarneckiego 5. Konsulat.
Vautier Wilhelm, Konsul.
Okrąg: wojew. lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Holandja.

Lwów, Mickiewicza 10, konsulat hon.
Dr. C. Witkowski, konsul hon.
Okrąg: wojew. krawowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Wielka Brytanja.

Lwów. Asnyka 1. Wicekonsulat.
G. G. Whitehead, Konsul.
Okrąg: m. Lwów.
Borysław: Wicekonsulat,
H. R. Wrigt, wicekonsul.
Okrąg: m. Borysław.

Kuratorjum okręgu szkolnego lwowskiego

ul. Karmelicka 2, tel. 81, i Karmelicka 4, tel. 260.

Poczt i telegrafów Dyrekcja :
Prezydjum ul. Słowackiego główna-poczta telefon 137-138.
Prezes inż Dutczyński.
Grupa I. Sprawy ogólne, organizacyjne, osobiste i gospodarcze — ogólne kierownictwo — główna poczta.
Grupa II. Pocztowa, ul. Zygmuntowska 5.
Grupa III. Telegraficzna i telefoniczna, ul. Słowackiego.
Grupa IV. Obrachunkowa, ul. Słowackiego.

Pocztowe urzędy i telegr.

Urząd główny ul.Słowackiego. Dla poczty godz. urzęd. kasy od 8-12,15-17. dla poczty listowej od 8—19, telegraf otwarty dzień i noc. Filje pocztowa: 2 Dworzec gł. tel. 12 i 17. 4 ul. Czarnieckiego 18, tel. 314. 5 ul. Frydrychów 2, telefon 316. 6 ul. Łukasińskiego 2, telefon 287. 7 ul. Brajerowska 7, telef. 180. 8 ul. Wałowa 14, tel. 18. 11 ul. Supińskiego. 13 ul. Głęboka 3. 14 Jało-

wiec 97, tel. 83. 15 Lewandówka 15, tel. 315. 16 pl. Bema. 17 ul. Gosiewskiego 5, tel. 317. 19 Podzamcze dworzec, tel. 84.

Policji Państwowej Dyrekcja

ul. Mickiewicza 12, tel. 29 i 190.

Dyrektor dr. Józef Reinländer.

Depart. 1. Sprawy meldunkowe, paszportowe, legitymacyjne, sprawy służbowe.

Depart. 2. Sprawy prasowe i stowarzyszeniowe.

Depart. 3. Sprawy szynkarskie i porządku publicznego.

Depart 4 Sprawy karne i bezpieczeństwa publicznego.

Depart. 5. Sprawy korespondencyjne i wywiadowcze.

Inspekcja policyjna, ul. Jachowicza 3, tel. 213.

Policyjne komisarjaty:

I. ul. Jabłonowskich 11, tel. 135.

II. Rogatka Gródecka, tel. 274.

III. Balonowa 6, tel. 47.

IV. Kurkowa 23, tel. 132.

V. Jachowicza 3, tel. 213.

VI. Leona Sapiehy 1, tel 31.
VII. Dworzec Główny, tel. 273.
Ekspozytura Podzamcze, tel. 133.

Policja Państwowa:

Okręgowa Komenda, ulica Leona Sapiehy 1, tel. 31.
Koszary, ulica Kazimierzowska 30 tel. 213.

Prokuratorja Generalna Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Romanowicza 13, tel. 39 i 80.

Rada Powiatowa Lwowska

ul. Mochnackiego 4, tel. 141.

Rada Szkolna okręgowa miejska

plac św. Ducha 3.

Ratusz

Rynek, prezydjum, tel. 100 i portjerka 2382.

Sądy:

Sąd apelacyjny: Prezydjum, ulica Batorego 1, tel. 82.
Sąd okręgowy dla spraw cywilnych ul. Rutowskiego 13, tel. 177.
Sąd okręgowy handlowy, ul. Sądowa 7, tel. 656.
Sąd okręgowy dla spraw karnych, ul. Batorego 3, tel. 4.

Sądy powiatowe:

Sekcja 1. dla spraw cywilnych (dla m. Lwowa, ul. Sądowa 7, telefon 295).

Sekcja II. dla spraw cywilnych (dla okolic miasta), Kazimierzowska 34, telefon 150.

Sekcja III. karny dla przekroczeń, ul. Kazimierzowska 34.

Sądowa Hala aukcyjna

ul. Sądowa 7,

Sąd przemysłowy

ul. Batorego 28.

Starostwo

dla powiatu lwowskiego, ul. 3-go Maja 8, tel. 140.

Kierownik: radca Wojew. Żeleski Zygmunt.

Telefoniczna Polska Akc. Spółka

ul. Kopernika 34, tel. 1, 1212.

Urząd cłowy

plac Cłowy 1 i Dworzec Główny, tel. 761.

Urząd emigracyjny

ul. Karmelicka 4, tel. 574.

Urząd map katastralnych
ul. Łyczakowska 2.

Urząd metrykalny izraelicki
plac Bernardyński 2.

Urząd miar i wag
ul. Lindego 9, tel. 895 i ul. Lenartowicza 2, tel. 605.

Urząd państwowy powrotu jeńców, uchodźców i robotników
ulica Janowska 120.

Urząd podatkowy
ulica Rutowskiego 17.

Urząd pośrednictwa pracy (miejski)
Rynek 42.

Urząd rozjemczy dla spraw mieszkaniowych
ulica Ormiańska 2.

Urząd wymiaru należytości
uliba Rutowskiego 21.

Urząd Ziemski Okręgowy
ul. Legjonów 1, tel. 528.

Urząd ziemski powiatowy
dla powiatów: Bóbrka, Gródek Jagielloński i Lwów, ulica Marszałkowska.

Wodociągowy Miejski Zakład
ul. Zielona 62, tel. 174.

Wydział powiatowy
ul. Mochnackiego 4.

Wydział Samorządowy Tymczasowy
ul. Marszałkowska i ul. Kościuszki.

Zakład pensyjny dla funkc.
ul. Piekarska 1 a, tel. 198.

Zakład ubezpieczeń robotników od wypadków
ulica Brajerowska 16, tel. 798.

Zdrowia Miejski Urząd (Fizykat)
pla Dąbrowskiego 3, tel. 23-49.

Lwowski ruch tramwajowy.

Linja **1** Wozy kursują co 12 minut

Dworzec Głowny — Rogatka Łyczakowska

przez ul. Leona Sapiehy, Kopernika, Słowackiego, Sykstuską, Wały Hetmańskie, Kilińskiego, pl. Kapitulny, Rynek, Ruską, Podwale, Czarnieckiego, Łyczakowską i temi samime ulicami z powrotem.

Linja **2** Wozy kursują co 8 minut

Dworzec Gł. — Park Kilińsk.

przez ul. Grodecką, Kazimie-.rzowską, pl. Gołuchowskich, Legjonów, pl. Marjacki, Batorego, Pańską, Zyblikiewicza, św. Zofji.

Linja **3** Wozy kursują co 8 minut

Rogatka Janowska — Kościoł św. Piotra i Pawła

przez ul. Janowską, Kazimierzowską, pl. Gołuchowskich, Legjonów, pl. Marjacki, pl Bernardyński, Pańską, Zieloną, Szewczenki, Kochanowskiego, Piotra i Pawła.

Linja **4** Wozy kursują co 12 minut

Koniec ul. 29 Listopada — Kopiec Unji Lubelski

przez ul. 29. Listopada, Szymonowiczów, Potockiego, Leona Sapiehy, Kopernika Słowackiego, Sykstuską, Wały Hetmańskie, (Legjonów), Kilińskiego, Rynek, Ruską, Podwale, Czarnieckiego, Kurkową, Teatyńską, Unji Lubelskiej.

Linja **5** Wozy kursują co 8 minut

Dworzec Gł. — Gabryelówka

przez ul. Grodecką, Kazimierzowską,

pl. Gołuchowskich, pl. Krakowski. Zamarstynowską, Żółkiewską, Gabryelówką (Rzeźnia Miejska) i z powrot.

Linja **6** Wozy kursują co 12 minut

Dworzec Gł. — Łyczaków

przez ul. Leona Sapiehy, Kopernika Słowackiego, Sykstuską, Wały Hetmańskie, Kilińskiego, Rynek, Ruską, Podwale, Czarnieckiego, Łyczakowską wraca: Piotra i Pawła, Kochanowskiego, Szewczenki, Zieloną, Pańską, Czarnieckiego, pl. Bernardyńskim, pl. Marjackim, W. Hetmańskimi, Sykstuską, Kopernika, Leona Sapiehy.

Linja **7** Wozy kursują co 12 minut

Dworzec Gł.— Piotra i Pawła

przez ul. Leona Sapiehy, Kopernika, Sykstuską, Legjonów, pl. Marjacki, pl. Halicki, pl. Bernardyński, Pańską, Zieloną, Szewczenki, Kochanowskiego, Piotra i Pawła, wraca: Łyczakowską, jak ŁD.

Linja **8** Wozy kursują co 12 minut

Dworzec Łyczakowski — Rogatka grodecka

przez ulicę Grodeckę, Kazimierzowską, plac Gołuchowskich, Legjonów, plac Marjacki, płac Halicki, pl. Bernardyński, Czarnieckiego, Łyczakowską, wraca: Łyczakowską, Czarneckiego, pl. Bernardyńskim, pl. Halickim, pl. Marjackim, Wały Hetmańskie, pl. Gołuchowskich, Kazimierzowską, Grodecką do Rogatki grodeckiej.

Linja **9** Wozy kursują co 8 minut

Gabryelowka—Park Kilińskiego

przez ul. Gabryelówkę, Wołyńską, Żółkiewską, Balonową, Zamarstynowską, Słoneczną, plac Krakowski, pl. Gołuchowskich, Legjonów, Wałami Hetmańskimi, pl. Marjacki, pl. Halicki Batorego, Pańską, Zyblikiewicza, św. Zofji.

Linja **10** Wozy kursują co 12 minut

Wały Hetmańskie—Zamarstynow

przez ul. Hetmańską. Żółkiewską, Zamarstynowską do rogatki Zamarstynowskiej

---

Linja **11** Wozy kursują co 12 minut

29 Listopada – Szkoła Przemysłowa (Snopk.)

przez ul Listopada, Szymonowiczów Potockiego, Leona Sapiehy. Kopernika, Słowackiego, Sykstuską, W. Hetmańskie, Legjonów, pl Marjacki, pl. Halicki Batorego, Pańską. Zyblikiewicza św. Zofji, Dwernickiego.

Linja **T** Wozy kursują co 4 minut (tylko w czasie T. Wschod.

Dworzec Główny – Plac Targów Wschodnich

2 linje:

a) przez ul. Leona Sapiehy, Kopernika Słowackiego, Sykstuską, Wały Hetmańskie, (Legjonów, plac Halicki i t. d. (jakponiżej)

b) Grodecką, Kazimierzowską, pl. Gołuchowskich, Legjonów, pl. Marjacki, pl. Halicki, Batorego, Pańską, Zyblikiewicza, św. Zofji, Racławicką.

Taryfa pocztowa.

od 1 października 1925.

Listy: do 20 g. 15 gr. do 250 gr. 30 gr. do 500 g. 60 gr.

Kartki: pojedyńcze 10 gr., z odpowiedzą 20 gr.

Druki: do 50 g. 5 gr., do 100 g. 10 gr. do 250 g. 15 gr., do 500 g. 30 gr., do 1000 g. 40 gr., do 2000 g. (tylko pojedyńcze tomy) 50 gri

Paczki: do 1 kg. 50 gr. 5 kg. 1·20 gr., 10 kg. 2·00 gr., 15 kg. 3·00 gr., 20 kg. 4 00 gr.

Doręczenie paczek: do 5 kg. 30 gr., do 15 kg. 60 gr., do 20 kg. 80 gr. Polecenie przesyłek listowych 30 gr. Recepis zwrotny 30 gr. Nadanie przesyłek za pobraniem 30 gr. Pisemne doniesienie na blankiecie PKO.

10 gr. Doręczenie expres 50 gr. Reklamacja 30 gr. Zniesienie lub zmiejszenie pobrania 30 gr.

Przekazy: do zł. 10, 10 gr., do zł. 25, 25 gr., do zł. 50, 40 gr., do zł. 100, 60 gr., do zł. 250, 80 gr. do zł. 500, 1·20 gr., do zł. 750, 1·60 gr., do zł. 1000, 2·00 gr.

Doręczenie przekazw: do zł. 10, 5 gr., do zł. 25, 10 gr., do zł. 50 20 gr., do zł. 100, 30 gr., do zł. 250, 40 gr., do zł. 500, 60 gr., do zł. 750, 80 gr., do zł. 1000, 1·00 gr.

Listy wartościowe za list jak polecony odpowiedniej wagi należytość od deklarowanej wartości za każde 100 zł. lub część tychże 10 gr. Podana wartość nie może przekraczać 10 tysięcy zł.

Telegramy: wyraz 10 gr., najmniej 100 gr. pilne 30 gr., najmniej

200 gr.. recepis 10 gr., adres niedokładny 20 gr., blankiet 2 gr.

Taryfa zagraniczna

Listy: do 20 g. 30 gr., za każdo 20 g. 15 gr. Do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier do 20 g. 24 gr., zz każeo 20 g. 15 gr.

Kartki: pojedyńcze 20 gr. Do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier 15 gr.

Druki: za każde 50 g. 6 gr. Najwyższa waga 2 kg. pojedyńcze tomy 3 kg. Polecenie przesyłek listowych 30 gr. Recepis zwrotny 30 gr. Doręczenie expres 60 gr.

Auto-taksa:

Do i od dworca kolejowego i rogatek miejskich . .	4—5 Zł.
Jazda w mieście	2—4 „
Za jeden km. poza rogatkami	60—80 „

Taryfa dla dorożek:

	Zł.
Jednorazowy przejazd dorożką parokonną.	1·50
Jednorazowy przejazd dorożką jednokonną	1·10
Za pierwsze $^1/_2$ godziny jazdy dorożką parokonną . . .	2·60
Za pierwsze $^1/_2$ godziny jazdy dorożką jednokonną . . .	2·—
Za każdy następny kwadrans dorożką parokonną . . .	1·30

175994 A

Za każdy następny kwadrans dorożką jednokonną . . . 1·—

Do dworców i od dworców z podjazdem do domu parokonna . . . . . 4·—

Do dworców i od dworców z podjazdem do domu jednokonna . . . . . 3·—

Jazdy specjalne jak: Pohulanka, Szkoła Kadecka, Plac Powystawowy parokonna . . 3·—
jednokonna . . 2·40

(W nocy obowiązują ceny te same)

Śląska Biblioteka